

Naročnina mesečne 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska ledaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Cek. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnice: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izbaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni.

Filiale: Novo mesto

Il Bollettino No 628

Puntate nemiche respinte ad oriente di Mechilli

Tré velivoli nemici distrutti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Puntate di pattuglie meccanizzate nemiche sono state respinte ad oriente di Mechilli. Le avverse condizioni atmosferiche hanno fortemente ostacolato l'attività aerea.

Un nostro ricognitore attaccato nel Mediterraneo Orientale da due caccia, ne abbatté uno e quantunque danneggiato riusciva a far ritorno alla base.

Altro velivolo del tipo >Wellington< risulta distrutto in combattimento nel Mediterraneo Centrale da cacciatori germanici.

Un aereo britannico è precipitato in mare nei pressi dell'Isola delle Correnti (Siracusa), quattro componenti dell'equipaggio, tra cui un ufficiale, sono stati catturati.

Vojno poročilo št. 628

Odbiti napadi sovražnih patrol pri Mekiliju

Tri sovražna letala uničena

Glavni Stan italijanski Oboroženih Sil objavlja:

Vzhodno od Mekilija so bili odbiti napadi sovražnih mehaniziranih patrol. Neugodne vremenske razmere so znatno ovirale letalsko delovanje.

Eno naše ogledniško letalo je bilo v vzhodnem Sredozemlju napadeno od dveh lovev in je enega sestrelilo ter se je, čeprav je bilo poškodovano, vrnilo na svoje baze.

Nemški lovci so v bitki na srednjem Sredozemlju sestrelili drugo nasprotno letalo tipa >Wellington<.

Eno angleško letalo je strmoglavilo v morje blizu otoka Delle Correnti pri Sirakuzi. Štirje člani posadke, med katerimi je bil en oficir, so bili ujeti.

Carigrad, 19. februarja. AS: List >Bejoglu< prinaša sestavek, v katerem poveljuje delovanje italijanske vojne mornarice, ki molče in brez besedi dela prave čudeže v vojni na Sredozemskem morju. Anglija je sicer vedno trdila, da ima popolno oblast na Sredozemskem morju, toda italijanska vojna mornarica je take trditve ponosno postavila na laž. List opisuje najdržnejše naloge te mornarice, ki se ne omejuje samo na to, da bi spremljala ladijske sprejede, ki vozijo čete in vojno blago v Libijo, ki ne preskrbuje samo čet, temveč tudi prebivalstvo z vsem potrebnim, temveč rešuje tudi naloge glede spremljanja konvojev, ki vozijo mehanične potrebščine in drugo blago v Grčijo ter na Dodekaneške otoke. Tako sodelovanje z vojsko na kopnem je odločilnega pomena za uspehe Osi v Severni Afriki.

Lausanne, 19. febr. AS: Londonski dopisnik lista >Gazette de Lausanne< piše, da so v Londonu z žalostjo zvedeli za zmagovit napad Osnih zračnih sil na angleški konvoj. V teh krogih dodajajo, da so angleški konvoji vsakokrat, kadar skušajo prepeljati skozi Sredozemlje važne pošiljke, napadeni in da pretrepe velike izgube.

Poziv Srbom na Madžarskem

Budimpešta, 19. febr. AS: Poslanec Popović, ki v madžarski zbornici zastopa srbsko narodno manjšino, je poslal srbskemu prebivalstvu na področju, priključenem Madžarski, oklic, v katerem ga vabi k tesnemu sodelovanju z madžarskim narodom pri delu za okrepitev države. Srbski poslanec je ostro obsodil delovanje nekaterih skupin, ki s svojo burno agitacijo spravljajo v slabo luč srbsko narodno manjšino na Madžarskem, ki si želi pristranskega sodelovanja z madžarskim narodom, ter je povabil svoje sorojake, naj se ne vdajajo komunističnemu in demokratičnemu vplivu, ki prebivalstvu samo škoduje. Poslanec Popović končuje svoj oklic s tem, da madžarske Srbe vabi, naj slovesno izpričajo svojo voljo, da hočejo popolnoma lojalno sodelovati z madžarskimi oblastmi.

Ameriki zmanjkuje petrolejskih ladij

Zanimiv članek v »Popolo di Roma«

Rim, 19. febr. AS. Ob tihomorski ter atlantski obali japonske in nemške podmornice nadaljujejo s potapljanjem ameriških petrolejskih ladij. »Popolo di Roma« piše, da so skupine nemških podmornic predle do Karibijskega morja in pravi, da povzročajo vedno več pregrevav washingtonski vladi. Združene države, ki same proizvajajo na leto 180 milijonov ton petroleja, lahko računajo tudi na Mehiko, Kolumbijo in Venezuelo, ni pa dovolj surovine imeti, marveč jih je treba tudi prevažati. Bogače severovzhodne ameriške države, ki porabijo največ petroleja, ga dobivajo po morskoti poti. Petrolejski zvezni državi Texas in Oklahoma se nahajata 200 km zračne razdalje od Newyorka; pe-

Japonski bombniki nad Port Darwinom

Pozdravne brzojavke Vlada in Duceja japonskim voditeljem — Nadaljnje napredovanje Japoncev v Birmi — Na vsem Malajskem polotoku je uvedena japonska vojaška uprava

Rim, 19. febr. AS: Ob zasedbi Singapooreja je Vel. Kralj in Cesar poslal japonskemu cesarju naslednjo brzojavko:

»V trenutku, ko zavezniški japonski narod ob zasedbi Singapooreja poveličuje svoja stoletna junaška izročila, Vam želim, veličanstvo, poslati žive čestitke in goreče želje za bodočnost Vašega slavnega cesarstva.«

Japonski cesar je odgovoril takole:

»Živo ganjen po prijazni čestitki, ki jo je Vaše veličanstvo izvolilo poslati mi ob zavzetju Singapooreja, se podvzam s svojo zelo toplo zahvalo.«

Ob zavzetju Singapooreja je Duce poslal japonskemu ministrskemu predsedniku generalu Toju naslednjo brzojavko:

»Osvojitev Singapooreja po junaških japonskih četah sprejema vse italijansko ljudstvo z navdušeno radostjo. Na ta dan slave, ki pomeni začetek uvedbe novega reda v Aziji, pošiljam Vam in japonskim oboroženim silam tovariški pozdrav ter pozdrav vsega italijanskega ljudstva pod orožjem.«

Japonski ministrski predsednik je odgovoril takole:

»Živo se Vam zahvaljujem za priskočno brzojavko, s katero ste mi izvolili sporočiti čestitke ob

zavzetju singapoorskoga otoka. To zavzetje s sijajnimi uspehi Vaše države in Nemčije v Evropi ter severni Afriki pomeni začetek uvedbe novega reda na svetu. Države trojne zveze bodo še korakale v vedno tesnejšem sodelovanju prav do dneva končne zmage. Izvolite sprejeti, Ekscelenca, moje najprisknejše pozdrave.«

Lisbona, 19. februarja. AS. Po poročilih iz Sydneya je avstralski ministrski predsednik Curtin izjavil, da so japonska letala priletela nad Port Darwin in so spustila mnogo bomb. Obseg škode še ni znan.

Saigon, 19. febr. AS: Iz Melbournea je prišlo poročilo vojnega ministrstva, da so danes zjutraj japonski bombniki napadli Port Darwin. Po prvih poročilih je bil napad osredotočen na mesto. Bombardiranje so bile tudi ladje v pristanišču. Bilo je nekaj žrtev in škode na vojaških napravah. Za podrobnosti še ne vedo. Napad je trajal približno eno uro.

Lisbona, 19. februarja. AS. Avstralski obojevalni in mornariški minister Maken je povedal v nekem govoru, da je morala Avstralija leta 1940 poslati v Anglijo vse rezervne puške, da bi krila izgubo, ki jo je pretrpela Anglija

pri Dunkerqueju. Zaradi tega Avstralcem na mnogih večališčih primanjkuje pušk.

Tokio 19. febr. AS: Na celotnem ozemlju Malajskega polotoka je bila uvedena japonska vojaška uprava. V vseh malajskih provincah so bili vpostavljeni upravni organi, ki so odvisni od generala Jamašite, Tudi Singapur je vključen v delokrog malajske uprave. Pozneje se bo določilo razmerje med japonskimi upravnimi organi ter med krajevnimi malajskimi sultani.

Saigon, 19. febr. AS: Radio Delhi poroča, da japonske čete, ki se borijo v Birmaniji, potem ko so prekoračile reko Bilim, napredujejo proti Sit-tangu, ki je zadnja ovira pred Rangoonom.

Singapur, 19. febr. AS: Japonsko pomorsko letalstvo je potopilo sovražni rušilec in poškodovalo enega drugega pri Banka Gasperju. Potopljeni sta bili tudi dve prevoznici ladij. Sestreljenih oziroma uničenih je bilo 32 sovražnih letal.

Bangkok, 19. februarja. AS. Iz Singapurja se je izvedelo, da je zdaj obnovljeno normalno življenje na vsem otoku in da velike množice delavcev popravljajo ruševine, ki so nastale med boji. Kitajsko prebivalstvo, ki se je prej-nje dni skrivalo po hišah, se je spet vrnilo na delo.

Močni sovjetski oddelki obkoljeni

Včeraj so Sovjeti izgubili 44 letal — Angleška podmornica potopljena

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 19. febr. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na vzhodnem bojišču so bili odbiti številni napadi nasprotnika. Na srednjem odseku so obkoljeni nadaljnji močni sovražni oddelki. Navzlic obupnim poskusom, predreti obroč, so bili na zelo ozkem prostoru stisnjeni in bodo kmalu uničeni. Sovjeti so včeraj izgubili 44 letal, dočim je pogrešano le eno lastno letalo.

V Severni Afriki obojestransko izvidniško delovanje.

V vodah okoli Anglije so bojna letala podnevi poškodovala z bombami veliko trgovsko ladijo in potopila eno angleško stražarsko ladijo.

Letala vojne mornarice so pred norveško obalo potopila sovražno podmornico.

Angleška letala, ki so preteklo noč priletela nad Nemčijo, so bila od protiletalskega topništva prisiljena k umiku. Pomorsko topništvo je sestrelilo en sovražni bombnik.

Vzhodno bojišče, 19. febr. AS: Posebni dopisnik agencije Stefani poroča s polotoka Krina, da so boljševiki te dni poskusili na Krinu z novo ofenzivo. Ob silnem mrazu so pri prvem jutranjem svitu s celim polkom napadli odsek, ki so ga branile romunske čete. Računali so, da bodo Romuni presenečeni. Mislili so tudi, da jih je tu najmanj, ker so napadali Romuni prejšnje dni le

v skupinah po sto mož. Toda odpor romunske pehote in alpincev je bil močan in vsi valovi sovražnih napadov so bili drug za drugim odbiti. Tudi takrat, ko so boljševiki pridrli čisto v njihove postojanke in je bila bitka najstrahotnejša, rdeči niso mogli napredovati niti za korak, pač pa so imeli velike izgube kakor vedno. Pozneje so romunski alpinci obkolili cel sovjetski bataljon, ostali sovjetski oddelki pa so se umaknili na svoje izhodne postojanke. Naslednji dan pa so Sovjeti doživeli presenečenje. Skupina romunskih smučarjev je napadla neko sovjetsko postojanko in zalela velik plen.

Berlin, 19. febr. AS: »Nachtgaßer« poroča iz Kijeva, da je medicinska fakulteta v Vinici postala sedaj res narodna, to je ukrajinska. Studentje in profesorji so danes vsi Ukrajinci, dočim so bili prej Zidje.

Štefan Horthy — madžarski podregent

Budimpešta, 19. febr. AS: Na slovesni seji parlamenta je bil danes izvoljen Štefan Horthy de Nagybanja za podregenta Madžarske. Na slovesnem zasedanju parlamenta je predsednik skupščine sporočil, da se je regent odrekel pravici imenovati tri člane, od katerih naj bi parlament izvolil

njegovega namestnika, in da bo zato parlament svobodno izvolil svojega kandidata. Regentov sin Štefan Horthy je bil izvoljen z veliko večino poslancev in senatorjev. Štefan Horthy je od danes madžarski podregent.

Minister Ricci je sprejel zastopnike bolgarskih sindikalnih organizacij

Rim, 19. febr. AS: Minister za korporacije je sprejel bolgarsko sindikalno organizacijo, ki je gost njegovega ministrstva. Minister Ricci je rekel, da je vesel, da lahko pokaže tovarišem iz bolgarskih strokovnih organizacij delavnost, ki jo je razvil fašizem na socialnem in gospodarskem polju. Rekel je tudi, da je italijanska izkušnja na razpolago vsem narodom in prijateljskim državam, ki se vedo okoristiti z njo za rešitev največjih socialnih in gospodarskih problemov. Profesor Šjumelov se je zahvalil v svojem in svojih tovariših imenu ministru Riciju in članom italijanskih strokovnih organizacij za priskočno gostoljubje in

izrazil svoje veselje, da si je lahko od blizu ogledal in preučil italijansko organizacijo.

Italijanski poslanik na obisku pri bolgarskem zunanjem ministru

Sofija, 19. febr. AS: Italijanski poslanik v Sofiji je imel dolg razgovor z bolgarskim zunanjim ministrom Popovom.

Pred preosnovo vojnega kabineta v Londonu

Bern, 19. febr. AS: Kakor poroča dopisnik švicarske diplomatske agencije, se je Churchill odločil za preosnovo vojnega kabineta. V enem tednu bo prišlo do končne odločitve. Vse tri glavne stranke, to je konservativci, liberalci in delavska stranka imajo seje, na katerih razpravljajo o važnih problemih in zlasti o izboljšanju vojnega vodstva.

Bullit napoveduje nove anglosaksonske poraze

Bern, 19. febr. AS: Poročila iz Washingtona vedo povedati, da je poslanik Bullit, ki je pred kratkim spet nastopil svojo službo na Tihem morju, izjavil, da bodo anglosaksonci še poldrugo leto doživljali celo vrsto bridkih udarcev v vseh smereh.

Pričakuje se napad na Rangoon in Javo

Stockholm, 19. febr. AS: Dopisnik lista »Svenska Dagbladet« piše, da v Londonu pričakujejo vsak čas japonski napad na Rangoon in morda tudi napad na otok Javo. O tej možnosti piše večerajšnji »Times«, ki razpravlja, kolikšne bi bile posledice izgube Rangoona. List dodaja, da se v tem mestu ni mogoče dolgo upirati, ker se neprenehoma vaje iz džungle premočne skupine japonskega vojaštva, kakor se je to zgodilo v Birmaniji, kjer so japonski vojaki ponovno dokazali izkušnje, dobljene na Malajskem polotoku.

Poziv Čungkingu, naj preneha z odporom

Nanking, 19. febr. AS: General Šunzokau Hata, vrhovni japonski poveljnik na Kitajskem, je pozval vladu v Čungkingu, naj preneha z odporom, ki je brez vsake koristi. Birmanska cesta je po padcu Singapurja zelo ogrožena.

Tokio, 19. febr. AS: Visoko japonsko poveljstvo na Filipinih je pozvalo generalnega guvernerja Vargasa in prosvetnega ministra, naj popolnoma prekineta po šolah pouk angleščine in anglosaksonske kulture ter uvedeta japonsčino. V vse filipinske šole bodo kmalu prispeli novi japonski učbeniki.

Tokio, 19. febr. AS: Kakor se uradno poroča, je japonska vlada odstopila vladi v Nankingu upravo angleških koncesij v Tientsinu in Kantonu.

Stockholm, 19. febr. AS: V Londonu je naredilo velik vtis poročilo, da so se posluževali japonski padalci, ki so napadli Palembang, padal iz papirja ter iz svile. S takimi padali so spuščali tudi orožje.

Na vrsti je Indija

Zeneva, 19. febr. AS: Dopisniki švicarskih listov poročajo iz Londona, da sedaj v angleški prestolnici uvidevajo, da pomeni napredovanje Japoncev v Indijski ocean novo fazo vojne. Vprašanje, o katerem sedaj največ govore, je, ali bodo Japonci takoj prodirali v Indijo, ali pa si bodo prej zagotovili zasedbo Nizozemske Indije, katere posest bi jim dala veliko gospodarsko prednost; ne dvomi pa nihče, da bodo Japonci pred ali po zavzetju Nizozemske Indije nadaljevali svoj pohod v Indijo. Uspeh teh načrtov je, kakor so bili vsi dosedanj uspehi Japoncev, odvisen od premoči v Indijskem oceanu. Na tem področju pa je Anglija zelo slaba. Sredozemska pot je za Angleže prenevarna, bodisi za pošiljanje ladij v Indijski ocean ali v Nizozemsko Indijo ali v Avstralijo, ali za pošiljanje potrebnega gradiva armadam v Egiptu in na srednjem vzhodu. Afrika je v preveliki nevarnosti in zahteva sama uporabo velikih števila ladij, ki jih Anglija ne more pritegniti iz Atlantskega morja zlasti zdaj, ko nemške vojne ladje lahko popolnoma prosto delujejo.

Saigon, 19. febr. AS: Izvedelo se je, da je indijska vlada dala bengalski vladi navodila za evakuacijo Kalkute in okolice. Izvedelo se je tudi, da je birmanska vlada podvzela ukrepe za evakuacijo Rangoona.

Preiskava zaradi pobega nemških vojnih ladij iz Bresta

Rim, 19. februarja. AS: Angleški ministrski predsednik Churchill je navzlic svojemu nesmiselnemu zadnjemu govoru moral privoliti v zahtevo, da se začeti preiskavo, zakaj ni prišlo do uspešnega nastopa zoper nemške bojne ladje »Scharnhorst«, »Gneisenau« in pa »Prinz Eugen«. Churchill je sporočil, da bo preiskavo vodil sodnik Bukshvil, letalsko in mornariško poveljstvo pa bosta zastopala maršal Ludlow Whyt ter podadmiral Binney

Nemiri v Egiptu

Carigrad, 19. febr. AS: Iz Kaira se je izvedelo, da se v Egiptu vedno množijo nemiri proti Angležem. Pouličnih demonstracij je vedno več. Nahas paša je moral izdati najstrožje odredbe za vzdrževanje reda in miru ter pozvati ljudstvo po radiu, naj preneha s protiangleškimi izgedi. Da bi zunanji svet ne zvedel o položaju v Egiptu in o naraščajočih neredih, je novi ministrski predsednik uvedel najstrožjo cenzuro za časopise,

Uradni razglasi

Uporabnost določb o zvišanju prejemkov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in glede na naredbi z dne 5. julija 1941-XIX št. 60 in z dne 25. januarja 1942-XX št. 9 o zvišanju prejemkov bivših jugoslovanskih uradnikov in uslužbencev,

odreja:

Člen 1. Poviški iz naredb z dne 5. julija 1941-XIX št. 60 in z dne 25. januarja 1942-XX se smejo uporabiti po sklepu pristojnih organov tudi na občinske osebe in osebe pri javnopravnih ustanovah in zavodih, kolikor niso prejeli urejeni s kolektivno pogodbo.

Nikar pa se ne smejo temu osebu prejemki zvišati v večji meri nego je določeno z omenjenimi naredbi.

Določbe zadevnih uslužbenih pragmatik, ki nasprotujejo tej določbi, se razveljavljajo.

Člen 2. Ustanove, ki so dovolile višje poviške, morajo spraviti prejemke svojega osebja popolnoma v sklad z naredbi z dne 5. julija 1941-XIX št. 60 in z dne 25. januarja 1942-XX št. 9 in poskrbeti, da se preveč izplačani zneski takoj vrnejo.

Člen 3. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino. Ljubljana, dne 13. februarja 1942-XX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Začeta stavbna dela med občekoristnimi deli

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, na podlagi vladne oblasti, podeljene mu po členu 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, ugotavlja, da dolgotrajna pogajanja za dovršitev stavebnih del pri palači »Bata«, stoječi na voglu ceste 3. maja in Tyrševe ceste, niso uspela, smatrajoč za nedopustno, da bi v časih hudega pomanjkanja najemnih prostorov, kakršno je sedaj v ljubljanskem mestu, ostala palača tako pomembnega obsega v središču mesta nedovršena in smatrajoč za nujno potrebno, tudi glede na lice mesta, pospešiti nadaljevanje del, ki so kakor koli občekoristnega značaja,

odloča:

Dovršitvena dela palače »Bata« v Ljubljani, na voglu ceste 3. maja in Tyrševe ceste, se proglašajo za občekoristna in njih izvršitev za nujno in neodložljivo.

Da bi se zagotovilo takojšnje nadaljevanje del, se naroča družbi »Emona«, zavodu za poljedelstvo in nepremičnine v Ljubljani, da začasno zasede celotno nepremičnino in prevzame njeno upravo namesto lastnika in njegovih pravnih soudeležencev.

Ob zasedbi mora napraviti urad za civilna tehnična dela ob sodelovanju prizadetih strank ali njih zastopnikov natančni imovinski popis o nepremičnini z vsemi podatki za cenitev po sedanjih vrednostih.

Družba »Emona« mora po prevzemu uprave nepremičnine z lastnimi sredstvi takoj začeti dovršitvena dela in se pooblašča, da da v zemljiški knjigi v breme nepremičnine prednamiti za to potrebne kredite.

V dveh letih po dnevu izdaje te odločbe se mora imovinsko stanje urediti s prijateljskim dogovorom med strankama. V nasprotnem primeru postane zasedba dokončna s tem, da se nepremičnina razstavi in pridružbi »Emona« proti plačilu odškodnine, ki se določi uradoma po podatkih imovinskega popisa, v poravnavo vsakršnih pravic sedanjih lastnikov in njih pravnih soudeležencev.

Ta odločba, ki stopi takoj v veljavo, se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino in jo priobči družba »Emona« v obliki poziva lastnikom ali njih zastopniku.

Ljubljana, dne 13. februarja 1942-XX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Novo Rooseveltovo posojilo Sovjetom

Lisbona, 19. februarja. AS. Iz Washingtona se je izvedelo, da je Roosevelt dovolil drugo posojilo Sovjetski zvezi. Na vprašanje časnika, kolikšno je to posojilo, Roosevelt ni odgovoril.

Daniele Varè:

Ko se bliža nevihta nove vojne...*

(Odlomki iz diplomatskega dnevnika.)

Zaradi stalnega bivanja v tujini so mi bile nekatere ulice v prestolnicah sveta bolj domače kakor pa ulice mojega rodnega mesta. Ena teh cest je tudi Brook Street v Londonu. Kratka pot, ki veže Bond Street z Grosvenor Square (kjer je sedež našega poslanstva), mi je bila večkrat in združena v različnih letih to, čemur pravijo Angleži »home from home« (domovina domovine), moj drugi dom. Savile Club se je preselil tja iz Piccadillyja, prav tako je bil tukaj tudi hotel Claridges, kjer sem se stalno ustavljal ob svojem prihodu s kontinenta.

Poznal sem, vsaj na videz, skoraj vse prebivalce Brook Streeta, njih avtomobile, pse in mačke: na primer — na števil. 73 dolgočnega črnega psa Poryja, ki je vedno stal na vrhu kuhinjskih stopnic in opazoval promet ter miš-maš psov in mačk iz sosesčine. Prav tako sem poznal konjičke, ki so prevažali vozove »Združenih mlekaric«. Vsak od teh ponijev je imel svoje ime vezano na komatu. Konjiček Jim si je vedno kresal podkve ob tlak in stezal gobček proti mimoidočim, da bi ga ljubkovali ali bolje, da bi mu dali kosček sladkarija.

Po mojem prihodu v Claridges v marcu 1937 sem šel zajtrkovat v Savile Club, oddaljen komaj petdeset metrov od hotela. Klub sem našel skoraj prazen. Bila sta pa tam izdajatelj nekega znanstvenega tednika in znani pisatelj H. G. Wells. Kletar Frank mi je prinesel, ne da bi mu naročil, kozarec stonta, črnega piva, ki sem ga v Angliji vedno pil. Frank je že pol stoletja v službi Savile Cluba; spominja se Roberta Louisa Stevensona in Oskara Wildeja.

Z Wellsom sva debatirala o novih verskih težnjah na Vzhodu; Wells je bil mnenja, da bi morala biti osnova vere komunizem, ker se vere iz-

* Sestavek je vzet iz knjige: Daniele Varè: Il diplomatico sorridente, A. Mondadori, Milano.

Gospodarstvo

Primeri Evrope z Ameriko

Te dni se je mudil v Pragi pri ustanovitvi Zavoda za gospodarska proučevanja znani nemški gospodarski pisec in vodja berlinskega zavoda za gospodarska proučevanja prof. Ernest Wagemann, ki je imel prav zanimivo gospodarsko predavanje, iz katerega posnemamo:

Govorec o nalogah podobnih zavodov je dejal predavatelj, da so predvsem praktične. V pogled v delo se lahko dobi pri obravnavi važnih vprašanj, kot je n. pr. vprašanje gospodarstva v velikem prostoru. Gospodarski veleprostor mora ugoditi trem zahtevam: vojaško ne sme biti napadljiv, nadalje ne sme biti napadljiv gospodarsko in končno je treba doseči gospodarsko harmonijo v notranjosti tega veleprostoru. V primeru celinske Evrope je zdaj izven vprašanja možnost napasti jo vojaško, pa tudi gospodarska stran je že v veliki meri zavarovana. Težje pa je rešiti vprašanje upostavitve harmoničnega sestava gospodarstva. Tu je velikega pomena pravilno in uravnoteženo razmerje med kmetijstvom in industrijo. V Nemčiji je potrebna po koncu vojne mehanizacija kmetijstva, za katero cenijo potrebne investicije nemški zavod za gospodarska proučevanja na 60 milijard mark. V zvezi s tem je treba obravnavati tudi vprašanje mehanizacije kmetijstva v jugovzhodni Evropi ali obrtno industrializacijo tega ozemlja. Končna beseda pa pripade itak politiki, ki upošteva poleg narodnogospodarskih razlogov tudi narodnostna, kulturna, vojaška in zunanje politična vprašanja.

Podvojeni napor za povečanje pridelka žitaric

Rim, 19. febr. s. Ker se približuje čas spomladanske setve po zimskem odmoru, je naslovil kmetijski minister na kmetijske nadzornike ter na predstavnike kmetijskih združenj posebno okrožnico, v kateri podčrta potrebo, da je treba kmetovalcem dati vso možno pomoč, da bodo zmogli izvršiti vse naloge, ki jim jih visoki interesi domovine v tem času nalagajo. Navodila tehnične značaja, ki naj jih primerna propaganda poslopi, podkrepija dejstvo, da se da s pametjo, delom in trdnjo voljo učinkovito premagati vse težave, ki nastajajo sprito pomanjkanja nekaterih tehničnih pripomočkov. Kmetovalci bodo svoje dolžnosti, v tem primeru gre za sejanje z dobrim semenom žitaric, dobro izvršili in bodo v skladu z Ducejevim navodilom »Sejati veliko in dobro«, pametno in obilno sejali. Pa tudi druga dela, tako zlasti izboljševanje zemljišč in gojitev drugih industrijskih in hranilnih rastlin, naj bodo predmet propagande tehnikov in skrbi kmetovalcev. Potrebno pa je, da bodo kmetovalci povedli in vselej zvesto sledili navodilom, ki jih bodo dajali organi narodnega kmetijstva. Vse propagando in podpiranje pa naj preveča občutek pravega tovarništva, da bo uspeh čim večji in da bo vsa domovina pokazala znova svojo trdno voljo, da hoče na vsak način zmagati.

Italijansko zavarovalstvo

Po vojni je že itak močno zavarovalstvo v Italiji doživelo nov razmah. Po podatkih Agita so glavne zavarovalnih družb narasle od 1922 do 1938 od 197 na 688 milij. lir. Istočasno so se zvišale rezerve od 68.4 na 924.7 milij. lir. Stevilo obstoječih zavarovalnih pogodb se je zvišalo od 542.622 na 2.769.220, vsota zavarovalnih glavnin pa je narasla od 4.708.6 na 24.800.3 milij. lir. Znatno se je razvilo zavarovalstvo proti škodam, katerega premije so narasle od 609.5 na 1.121.5 milij. lir in kavejeje od 172.6 na 358.1 milij. lir. Konec leta 1940 je poleg Nacionalnega zavoda za zavarovanje obstajalo 87 zavarovalnih družb, od tega 66 delniških družb, 5 zadružnih in 16 vzajemnih. Poleg tega sta tedaj delovali v Italiji 2 inozemski družbi.

Omejitev dividend

Poleg Nemčije, ki je prvičkrat že v letu 1934 dividende delniških družb podvrгла omejitvam, je bila Italija ena izmed onih držav, ki je na tem polju bila vodilna. Omejila je dividende, obenem pa je dovolila novo vrednotitev naprav z izdajo zastojnih delnic.

Italijanski in nemški vzgled je posnemala Holandija, ki je izdala tozadevne zakone že avgusta lanskega leta. Podobno je storila leta 1940 Danska, ki je omejila višino dividend in taktičnem. Nizka dividenda je bila določena tudi na

Predavatelj je potem na primerjavi Evrope s severnoameriškimi Zedinjenimi državami pokazal velike možnosti bodočnosti, katere ima celinska Evropa kot celota na gospodarskem področju. Oba prostora imata za nekaj časa v bodoče dovolj kmetijske zemlje, dovolj premoga in železa. Toda, dočim živi v Zedinjenih državah samo okoli 150 milij. ljudi, jih živi na celinski Evropi obenem z Rusijo okoli 490 milijonov. Če so imele doslej Zedinjene države višji gospodarski standard kot celinska Evropa, je treba to pripisovati višji produktivnosti dela, preračunano na 1 prebivalca. Ta produktivnost pa ne temelji na boljši kakovosti delavca, temveč na prostornoorganizacijskih razmerjih, ki so velikost trga (izkoriščanje proizvodnje v masah), velikost ozemlja (najboljša izbira prostora za podjetja) in državna enotnost (poenostavljenje uprave). Premoš prostorninskih gospodarstev temelji na boljših organizacijskih možnostih. Umetnost organizacije pa je v zastavi dela, ki je najbolj potrebno in ki najbolj odgovarja potrebam. Pri velikih organizacijskih tvorbah gospodarstva mislijo ljudje samo na veliko industrijo in velebanke, kartelet ter na finančne družbe, pozabljajo pa pri tem, kaj premoreta smisel za red in organizacijska sposobnost voditeljev uprave za gospodarstvo. V zvezi s tem je omenjal tudi Nemčijo, ki se ima za veliko tega zahvaliti svojemu uradništvu. Še več pa se mora Nemčija zahvaliti svojemu državnemu vodstvu, ki je spravilo skupaj vse sile in storitve.

Norveškem, kjer znaša normalna stopnja 5%, dočim more iti v primerih, da je podjetje prej plačevalo višje dividende, do 8%. Pred nedavnim je finska vlada omejila višino dividend na 6%, kar velja tudi v Belgiji za normalno dividendo. Vsi ti vzgledi so najbolj vplivali tudi na švedske družbe, da so začele v pričakovanju omejitev zviševati dividende. Samo v enem tednu je zvišalo svoje glavnice 53 švedskih delniških družb.

Občni zbor delničarjev Kolinske tovarne hranil bo 5. marca ob 11 v Ljubljani, Prešernova ulica 50-I. Poleg razprave o bilanci za 1941 je na dnevnem redu tudi volitev članov uprave in nadzorstva.

Hrvaško-nemški blagovni promet. Hrvatska vlada je izdala celo vrsto izvoznih dovoljenj za izvoz v Nemčijo, med drugim tudi za ozemlja na Južnem Stajerskem. V zvezi s tem so nemška oblaštva izdala podrobna devizna navodila za uvoz s Hrvaškega.

Novo švicarsko notranje posojilo. Pred nedavnim je švicarski zvezni svet sklenil izdati novo notranje posojilo v znesku 400 milij. frankov po 3.25%, kar naj služi za konverzijo in vrnitev prejšnjih posojil. Novo posojilo teče 12 let.

Normalizacija železniškega prometa v Grčiji. Na iniciativo italijanskih oblaštav se od nedavna izvršuje železniški promet na vsem Poleonezu v redu s tremi pari vlakov na teden, nato 4 pari litoria, nadalje je red en ves promet tovornih vlakov, ki vozijo preskrbo in prehrano. Zaradi tega se lahko smara, da je postal promet med grško prestolnico in raznimi kraji Grčije normalen. — Na iniciativo poveljstva italijanskih Oboroženih Sil v Grčiji, se je začel na atenski politični tečaj za vodilne tehnike rudnikov lignita. Namen tega je, izvežati dovolj tehnikov za povečanje proizvodnje lignita.

Sklesano je priznal

»Cuj, Stefan, kdaj pa imaš prav za prav god?«
»Zakaj vprašuješ? Saj sam dobro veš.«
»Kako bi vedel? V koledarju je več Stefanov. Eden je Stefan kralj, drugi pa Stefan mučenec.«
»Dokler še nisem bil oženjen, sem bil Stefan kralj, odkar sem se pa poročil, sem Stefan mučenec.«

Neizmierno jo ima rad.

Dvoje zaljubljenih mladih ljudi sedi na klopi v mestnem vrtu in sanjari. Kar na lepe vpraša dekle svojega izvoljenca: »Kaj me imaš res rad?«
»Jasno,« ji odvrne fant. »Iz vsega erca te ljubim.«
Dekle se nadalje preizkuša svojega fanta in ga vpraša: »Ali bi hotel zame tudi umreti?« — »Tega pa nikakor,« ji odločno odgovori fantič. »Moja ljubezen do tebe je namreč brezsmrtna.«

zakon Jurija IV. z gospo Fitzherbert leta 1785. Vendar pa je vlada tedaj želela, da bi kralj vladal naprej. Od Edvarda VIII. pa so brezpogojno zahtevali, da odstopi.

Smisel krize, nastale z odpovedjo, pa je bil v tem, da bi odvrnili pozornost javnosti od zunanje-političnih vprašanj in oborožitve. In to bo obdržalo Baldwin na položaju vse do kronanja novega kralja.

Četrtek, 8. aprila.
Moj francoski tovariš de Felcourt prav gotovo ni odgovoren za pomanjkanje rojstev v Franciji. Je oče osmih sinov. Danes je prišel k meni, da bi razpravljala o meji na Pireneji, kamor smo poslali danskega polkovnika Luna, ki naj bi organiziral nadzorstvo nad mejo. Moje mnenje je, da je brez pomena, če francosko-španska meja ni zaprta hermetično. Že med svetovno vojno je bilo treba mejo na Pireneji od časa do časa zapreti, da bi preprečili prehod poročil. Zadetki slavnega topa »debeli Bert« na Pariz so bili signalizirani v Berlin preko nemškega poslanstva v Madridu. (Dalje prihodnjič.)

Madžarski vrhovni poveljnik obišče Bolgarijo

Sofija, 19. febr. AS: Prihodnji ponedeljek bi prišel v Sofijo na uradni obisk vrhovni poveljnik madžarske vojske.

Natečaj za občinske tajnike

Daje se v vednost, da bo Visoki Komisar razpisal natečaj za imenovanje občinskih tajnikov v občinah Ljubljanske pokrajine.

Za pripustitev k omenjenemu tečaju je potrebno obiskovati dva tečaja in položiti zadevne izpite: usposobljenostni tečaj (5 dni) za vodenje registra prebivalstva ter usposobljenostni tečaj (15 dni) za vodenje drugih poslov občinskih uradov.

Prvi tečaj se bo prišel 23. t. m. točno ob 10 pri Visokem Komisaratu (Sokolski dom — Trnovo, Mandeljeva ulica).

K tečaju so pripuščene tako moške kakor ženske osebe pod pogojem, da imajo maturitetno spričevalo gimnazije ali drugo enakovredno spričevalo. Prošnje za prepušitev se morajo predložiti takse prosto do 2f. t. m. pri gori omenjenem naslovu.

V prošnji za pristupitev se morajo navesti osebni podatki (priimek, ime, ime očeta, starost v izpolnjenih letih, stan), šolska izobrazba, sedanja zaposlitev ali v pomanjkanju te, prejšnje službovanje, kakor tudi točen naslov.

Iz Srbije

Solski izpiti v Kruševcu. Privatni izpiti, kakor nižji in višji tečajni izpiti na vseh srednjih šolah v Kruševcu so določeni za konec tega meseca.

Prenos poslov biv. ministrstva za telesno vzgojo na prosvetno ministrstvo. Zaradi združitve vseh poslov, ki se nanašajo na telesno in duševno vzgojo mladine, je srbska vlada izdala uredbi, s katero je prenesla vse posle biv. ministrstva za telesno vzgojo na prosvetno ministrstvo, v katerem so zdaj ustanovili poseben odtsek za telesno vzgojo. Z dnem objave te uredbe so bili vsi uradniki biv. ministrstva za telesno vzgojo postavljeni na razpoložanje prosvetnemu ministru.

Nov komisar za cene in mezde v Belgradu. Poročali smo, da je bil v Belgradu postavljen za komisarja urada za cene in mezde inž. Darko Petrovič. Ob nastopu svoje službe je novi komisar za cene dal za javnost izjavo, v kateri je poudarjal, da je postalo občinstvo samemu sebi največji neprijatelj s tem, ker slepo kupuje živila po višjih cenah, kakor so pa zanje uradno določene. Končno novi komisar zagotavlja javnost, da bo z odločnimi ukrepi zatrl tudi te narodne škodljivce.

Veliko Gradišče dobilo popolno gimnazijo. Srbska prosvetna oblast je ukinila dosedanje učiteljske v Velikem Gradišču, namesto njega je pa odprla še višje razrede na tamšnji samoupravni gimnaziji.

Obvezno pitje svinj v Banatu. Podban za Banat je izdal naredbo o obveznem pitju vseh svinj, ki niso določene za pleme.

EIAR - Radio Ljubljana

Parliamo l'italiano!

Schema della XXVII lezione che verrà tenuta dal prof. dott. Stanko Leben venerdì, 20 febbraio 1942-XX, ore 19.00.

Tu natisnjeno besedilo je samo ključ za vse one, ki slede pouku italijanskega po radiu. Italijanske ure so na sporedu ob ponedeljkih, sredo in petkih, vedno ob 19.00.

LEZIONE VENTESIMA SETTIMA

La capinera e il pettirosso

Un giorno la capinera invitò a desinare il pettirosso, e fecero una bella frittata. Quando furono per tagliarla, «Tocca a me», disse la capinera, «perché sono la padrona di casa.» — «Tocca a me», rispose il pettirosso, «perché sono un forestiero; eppoi io sono un uomo, e lei è una donna, e gli uomini contano più delle donne.» — «Tocca a me!» — «No, tocca a me!» — Insomma fu un «tocca a me», che sapete come andò a finire? Andò a finire che la capinera prese la frittata da una parte, e la battè sul petto al pettirosso, che prima era bianco, e allora diventò rosso dal gran bruciore della frittata calda. E il pettirosso? Il pettirosso, acciecat dalla rabbia, prese la padella, e la picchiò sulla testa della capinera, che prima era bianca e allora diventò nera dalla fuliggine. E poi andarono via tutti e due; il pettirosso col petto rosso, e la capinera col capo nero. (T. Catani.)

Esercizi

1) Mettere prima il testo di questa lezione, e poi quello della lezione precedente al presente.
2) Traducete: Lisica in lev (la volpe, il leone). — Lev se je postaral (diventare vecchio). Ker (poiché) ni mogel ujeti (prendere alla caccia) nobene živali več, je sklenil (risolvere, di — risolsi) uporabiti (impiegare) zvijačo (l'astuzia), da bi si preiskrbel (proccacciare) hrano (il nutrimento). Naredil je (fingersi — farsi) bolnega in se zavlekel (ritirarsi) v duplino (caverna). Vse živali so ga prihajale obiskovat. Stopale so v duplino, lev pa jih je trgal (sbranare) in požiral drugo za drugo (l'uno dopo l'altro). Naposled je prišla tudi Lisica. Ustavila se je (fermarsi) ob (a) vходу (ingresso) v duplino (= duplino) in pozdravila leva s temi besedami (in questi termini): »Kako ti je (stare), o kralj živali?«
Tedaj je kralj dejal: »Zakaj ne vstopiš?« Lisica pa je odgovorila: »Ogledala sem si (osservare) sledi (traccia) živali, ki so te prišle obiskat, in opazila sem (accorgersi — accorto), da so vse živali šle noter (entrare), ven (uscire) pa nobena.«

Potrtega srca javljamo tužno vest, da je po kratki in mučni bolezni umrl naš ljubljani sin, gospod

Leon Eržen

profesor trgovske akademije

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 20. februarja ob pol šestih z Zai, kapelice sv. Franciška, na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, dne 19. februarja 1942.

Globoko žalujoča roditelja Dora in dr. Robert Eržen

Rimsko pismo:

Pri zadušnici za rajnim papežem Pijem XI. v Sikstini

Kako beže leta, tudi če niso z rožicami posilana! Desetega februarja smo obhajali že tretjo obletnico smrti pokojnega papeža Pija XI., ki je šel v zgodovino kot papež sprave med Vatikanom in Kvirinalom, kot papež izredno pomembnih okoliščin in kot velik misijonski papež. Umrl je v prividu nove svetovne vojne, ki je ni več dočakal, a jo je slutil prihajati za neizbežno nujnostjo, kakor so se razvijali politični dogodki v zadnjih letih. Po starem običaju je bila na obletnico smrti opravljena slovesna zadušnica za pokoj njegove duše v Sikstinski kapeli, torej tam, kjer je bil izvoljen za papeža in kjer je pod geslom: Mir Kristusov v kraljestvu Kristusovem, zavladal katoliški Cerkvi.

Za cerkvene slovesnosti v Sikstinski kapeli izda »Maestro di Camera« le malo vstopnic. Čeprav je kapela precej obsežna, je le tretjina prostora določena za občinstvo, dve tretjini pa sta določeni za liturgično opravilo, kardinalske zbor in pevce. Z vplivnim posredovanjem sem dobil vstopnico, vendar me je tisti gospod prijazno opozoril, naj bom vsaj eno uro pred pričetkom v kapeli, če hočem dobiti kak boljši prostor. »Sicer pa v Sikstinski kapeli človeku ni nikdar dolgčas.«

Opozorilo izkušnega gospoda je bilo prav na mestu. Čeprav sem prišel več kot eno uro pred začetkom, je bil mali prostor, določen za navadno občinstvo, že skoraj popolnoma zaseden. Kajti tudi ona tretjina kaple, ki je bila rezervirana za publiko, je bila zopet razdeljena v dva dela: sprednji del je bil določen za diplomatski zbor, dostojanstvenike ter sorodnike pokojnega papeža, zadnji del pa za občinstvo z vstopnicami. Po pogajanjih z dobrodušnim švicarjem se mi je vendar posrečilo dobiti nekoliko boljši prostor, od koder sem imel pregled po kapeli.

Sikstinska kapela! Koliko poklicanih in večjih peres jo je v teku štiri sto let že popisovalo in opevalo! Koliko slikarjev in umetnikov je vse mesece tukaj preždelo in občudovalo umetnost, porojeno iz duha, ki ni dan navadnem zemljanu! Čudovita stvar! Skoraj prežreš slike na stenah, pogled se ti kar sam ustavi na stropu, kjer je Michelangelo s svojim silnim umetniškim čopičem zarisal zgodovino človeštva in njegov pot od stvarjenja do Odršenika. Neračunljivo svoj volji se je tako rekoč pod pritiskom Julija II. lotil umetniški strop Sikstine. Štiri dolga leta je samotni in mračni preležal na hrbtu pod stropom kaple. Papež je postajal nestrpen in je grozil, da ga bo dal vreči z odra, ako ne bo že pokazal, kaj je naslikal. Michelangelo pa je ostal vase zaprt, sam brez pomočnikov je snoval in se poglabljal v umetnost, ki jo je ustvarjal. Na dan Vseh svetnikov leta 1512, je bil strop odkrit nestrpnemu papežu in rimskemu ljudstvu. S trudom je ustvarjal umetnik, pa tudi gledalci si ne morejo brez truda privoščiti občudovanja njegovega dela. Skoraj vrat si je treba izvit in krepko napenjati oči, da zajameš vso to krasoto.

Mi smo tokrat bili na boljšem. Strop, ki je drugače kakor viharo oblako nebo, skozi katerega le mestoma prodira svetloba — tako težke in grozde so Michelangelove barve — je bil za slovesnost z mnogimi reflektorji lepo razsvetljen in opazovanje olajšano. Slikati stvarjenje sveta in človeka — to je moralo biti delo za velikega Michelangela! Nihče bolj kot on ni poznal bolečine in slasti stvariteljskega dela. Njegov veliki duh je tu oblikoval iz najglobljega doživljanja: sprostitve kaotičnih prasil in božja uravnajoča sila; prvi pogled človeka na svet in prva srečanja s stvarmi; hrepenenje, nagoni in vabe; naravne in božje sile udarjajo druga ob drugo kakor hudourni oblaki. Z nejevoljo je šel Michelangelo na delo, pa je s potrpljenjem in samozatajo zrastle v oblike in razmerja, kakor do takrat niso bila poznana. Kalor da se je božja stvariteljska beseda: Bodi! vtelesila znova v umetniški stvariteljski roki.

Polagoma se polni kapela. Prihajajo diplomati, guverner mesta, nečakinje pokojnega papeža, predstojniki redov in potem kardinali, ki jim švicarji strežejo stražo. Skupno 17 kardinalov v spremstvu. Cerkveni pevec pod vodstvom Perosija so se že namestili na desni strani kapele, na levi pa je rdeče prevlečen prestol, določen za sv. Očeta.

Točno ob pol enajstih stopi od spodnje strani v dvorano plemiška garda in takoj za njo sv. Oče Pij XII., ogrnjen v pluviale, v rokah pastorage in z belo mitro na glavi. Obdaja ga običajno njegovo spremstvo. Ko pride do oltarja, poklekne na klečalnik in pomoli za kratek čas, nato pa oddide na svoj sedež.

Takoj se je pričela črna peta sv. maša, ki jo je opravil kardinal Aleksander Verde, kot dru-

gi živeči najstarejši kardinal, ki ga je imenoval Pij XI. Najstarejši še živeči kardinal Pija XI. je Nassali Rocca v Bologni (postal je kardinal dne 23. maja 1923), a zaradi bolehnosti ni mogel priti k zadušnici. Papež je sv. maši prisostvoval na svojem sedežu, obdan od asistence, od Sanctus do Agnus Dei pa je preklečal pred oltarjem.

Po kapeli se preliva pestra množica barv: kardinalske purpura, zlate uniforme diplomatov, perjanice švicarjev, srebrnočrni paramenti asistence in na visokem rdečem prestolu papež bel in negiben kakor marmornata soha. Zrak se je napolnil s plemenitim vonjem kadila, vmes pa toži veličastni Perosijev »Kyrie« in prosi božjega usmiljenja za pokojnikovo dušo.

Tedaj pa naenkrat pretirna vzdrušje silna »Dies irae, dies illa« tako pretresljivo, da zatrepčejo vsa srca. Pesem se vali kakor grom pod oblaki in stiska duše v zavesti krivde pred vsemočnim Sodnikom. A, saj je le v pesmi izraženo, kar je Michelangelo upodobil s čopičem na prednji steni Sikstine! Pesem in nje besedilo je interpretacija Michelangelove »Poslednje sodbe«, ki jo je Toskanec slikal iz duha stare zaveze, iz duha svojih rojakov Danteja in Savonarole, kakor je iz istega duha zložil Jacopo Todi grozljivo »Dies irae«.

Bolj dovršenega okolja za pretresljivo cerkveno sekvenco bi na vsem svetu ne bilo mogoče najti, kakor je Michelangelova poslednja sodbja v Sikstini. Pravijo, da kakor se je umetnik nerad lotil stropa Sikstine, tako se je rad odzval povabilu papeža Pavla III., da poslika prednjo steno kapele. Bil je tedaj že blizu sedemdesetih, ko je pričel obžalovati, da mu je umetnost vzela toliko časa v življenju, ko bi vendar morda in mislečega človeka ne smelo ničesar zadovoljiti od tega, kar umrje ali premine, — kakor je sam zapisal. Tako se je z veseljem lotil dela, ki je ustrezalo njegovemu razpoloženju. Postaral se je in mu je bilo žal, da je toliko ničevega, kakor je mislil, ustvaril. Besede kakor: Le favole del mondo m'hanno tolto, pričajo, v kakšnem duševnem razpoloženju je šel na delo.

In tako je ustvaril poslednjo sodbjo, »dies irae«, ko prihaja Sin človekov sodit žive in mrtve. To ni več mili Odršenik, temveč strašni sodnik, ko se razodeva njegova moč, njegova kraljevska oblast, ko se njegovi sovražniki ponižajo in trepetajo v obupni grozi pred njegovo zadnjo, za vso večnost veljavno sodbjo. »Rex tremendae majestatis« grmi pevski zbor pred oltarjem. Da, strašni kralj je to, pred čigar sodni stol kličejo angel-ske pozavne ves človeški rod. Sin človekov je poveljan. Vesoljno stvarjenje se vije in trepeta pred njegovim pogledom, z enim samim silnim gibom je ločil zavržene od blaženih. To je ura groze in strahu, ko se celo njegova mati Marija boječe stiska k njegovim kolonom.

Ni pa bila »Zadnja sodbja« v Sikstini zadnje Michelangelovo delo. Še je slikal in ustvarjal ter

se končno v zadnji dobi ves posvetil skulpturi Marijinih kipov, kjer je tudi začel svoje umetniško delo. Marija! je bil zadnji klic njegovega srca, klic po dobri in mogočni materi, ki se ob zadnji sodbi, upamo, ne bo boječe stiskala k nogam svojega Sina, temveč bo milostno in mogočno pomagala svojim človeškim otrokom.

Tako prosimo in upamo. Tako je želel tudi pokojni papež Pij XI., o katerem pripovedujejo, da je malo pred smrtjo, prej kot običajno, z navzočimi še zmolil rožni venec, nato pa dejal: »Sedaj pa hočem opraviti še molitev, katero me je moja mati naučila: Jezus, Marija, Jožef, vam darujem svoje srce in svojo dušo... Jezus, Marija, Jožef, naj z vami združen mirno izdihnem svojo dušo. Da, prav to je, kar želim.« To so bile njegove zadnje besede.

Med zadnjo poobhajilno molitvijo je papež še enkrat prišel pokleknil pred oltar, nato pa je stojel na svojem prestolu sam opravil Requiem za svojega velikega prednika. Zadušnica je trajala pet četrti ure. Le polagoma se je kapela praznila, seveda v obratnem redu, kakor pa smo prišli.

Nekateri so hoteli kar še ostati. Pa so jih sedliari z vljudnimi, a odločnimi kretnjami potisnili k izhodu. Kako napremične obraze imajo ti sedliari! Kakor bi nosili otrple maske. Brez izraza in čustva. Pred navado pa res ničesar ne obvaruje človeka: niti Michelangelo niti Perosi.

Smrtna nesreča na novomeški postaji

24 letnega železniškega uradnika Borisa Pogačarja je vlak povozil do smrti

Novo mesto, 18. febr.

Včeraj se je v poznih večernih urah na novomeški železniški postaji dogodila huda železniška nesreča, ki je zahtevala mlado življenje priljubljene železniškega uradnika g. Borisa Pogačarja, ki je stanoval pri svojih starših v Kandiji pri Novem mestu. Pokojni Pogačar je bil na novomeški železniški postaji uslužben kot odpravnik vlakov in je v tem svojstvu opravljal nočno službo.

Zvečer okoli en četrta na dvanajst je s postaje odpravil tovorni vlak. Ko se je vlak že začel premikati, je še pohitel do službenega voza, da bi vlakovolji izročil službeno sporočilo. Na zasneženih tleh pa mu je spodrsnilo. Nesreča je hotela, da je padel pod kolesa že premikajočega se vlaka. Nesrečni Pogačar je na tračnicah oblezel mrtev z odrezano glavo in z zmanjanim prsnim košem. O nesreči je bilo takoj obveščeno postajno načelstvo in pristojne oblasti in potrti oče ponesrečenega uradnika, ki je kot železničar prav ob času nesreče opravljal službo na isti postaji. Na kraju nesreče so organi železniške policije takoj ugotovili dejanski stan, za nesrečo pa se je zanimal tudi okrajni glavar dr. Griselli, ki je na kraj nesreče takoj poslal svojega uslužbenca z naročilom, da mu o nesreči poda natančno poročilo. Truplo pokojnega Pogačarja so nato prepeljali v domačo hišo v Kandiji, kjer so ga položili na mrtvaški oder in odkoder bo jutri popoldne ob štirih pogreb na smišelsko pokopališče.

Ruska fronta: Italijanski top velikega kalibra, pripravljen za strel.

„Človeštvo živi od vere“

Nekateri imenujejo že naravno spoznanje človeštva o Bogu in posmrtnosti vero. Tako govorjenje je seveda dvoumno. Kdo bi namreč utegnil sklepati, da ni pravo spoznanje, in to bi bilo zmotno. Je pravo spoznanje. S čuti se seveda ne da ugotoviti, kakor se dajo nekatere spoznave izkusnih znanosti. Zaradi tega za nekatere, čutom vdane ljudi res nima tiste prepričljivosti, kakršno imajo čutna dejstva. A četudi je spoznanje svoje vrste, je vendar resnično spoznanje. Vera bi se moglo imenovati zlasti zato, ker je nekaj vzvišenega, ker dviga človeka nad čutni svet v kraljestvo blažene nesmrtnosti in je zato umska prvina vse religije in religioznosti.

Vera v pravem pomenu je pa vera, ki ž njo sprejememo krščanstvo. Da je krščanstvo božje delo, to umsko spoznamo, ne moremo pa tako spoznati vseh resnic, ki nam jih krščanstvo oznanja. Tudi resnice v življenju, ki jih naravni um spozna, nam kaže krščanstvo v višji luči, z višjega vidika in zato v globlji resničnosti. Te spoznave si moremo osvojiti le z zaupanjem in Kristusovo pričevanje — verujemo jih.

Če že ono naravno spoznanje, kar je spoznanje o najvišjem, a še posebej krščanstvo imenujemo vero, moramo na sploh reči: Je odgovor na vprašanje življenja in daje ga vera. Človeštvo živi od vere.

Neki mislec je dolgo razmišljal in iskal odgovora, a nazadnje je tudi spoznal in priznal, da »človeštvo živi od vere«.

»Zbudil sem se v življenje,« pravi, »ko sem se zavedel Boga. Če sem jaz, sem si mislil, biva tudi vzrok, da sem, torej tudi vzrok vzrokov. In ta pravzrok je Bog... Ni mogoče, mi je pravila zvest, da bi bil na svetu brez razloga, brez smisla, brez pomena, kakor ptiček, ki je padel iz gnezda... Če sem pozabil na Boga in se branil verovati vanj, je tudi življenje moje duše zastalo. Brez Boga torej ne morem živeti! Že davno bi bil končal sam sebe, ko ne bi bil imel upanja, da ga zopet najdem... Brez Boga ni življenja.«

Ni življenja brez ideje božje, brez ideje o nesmrtnosti človeške duše, brez ideje združenja z Bogom, brez ideje naravno dobrih in slabih dejanj... Vera pa daje življenju moč in smisel!

Zato živi človeštvo. Zakaj, od tedaj, ko živi, je tudi vera. Kjer je (človeško) življenje, je tudi vera... Vera je moč življenja.

S tem je ta mislec tudi spoznal, kje je bila vsa njegova zmot. »Zdelo se mi je, da je življenje zlo in nesmisel. To doživanje je bil popolnoma resnično. Povpraševal sem namreč, kaj je moč življenja, in moje življenje je bilo res zlo in nesmisel.«

Zdaj je umevno, odkod tisti mračni odgovori starodavne modrosti na vprašanje življenja. Tisti modrihri so kazali na miselnost vsega na zemlji in s tega vidika po pravici in resnici klicali človeštvo: Aboten vsak, komur je življenje na zemlji vse življenje!

Moderna znanost je izgubila tisti višji vidik, ki z njega življenje šele dobi smisel in vsebino. Brez vere v posmrtnost niti vprašanja ne more več prav zastaviti. Na vprašanje življenja ni mogoče odgovoriti brez ozira na večnost. Človeštvo je tudi veslekar umevalo in izražalo ta ozir smrti in končnosti na neskončnost.

Vera je bila življenje že človeštvo pred Kristusom. Kajpada borna vera, Kristus je prinesel človeštvo polnost vere, zato pa tudi polnost življenja. Človeštvo se je zopet živo zavedelo svojega božjega izvora in božjega cilja in človeška nemoč je sprejela vase božjo moč.

Šport v kratkem

V zimskem petoboju so tekmovali v nedeljo v nedeljo v Gstaasu švedski in švicarski častniki. Tekmovali so v ježi, sabljanju, streljanju, smuku in teku na smučeh. Zmagali so švedi v razmerju 112:85. Razlika med »modernim« in na novo vpletim zimskim petobojem je v tem, da tekmujejo pri modernem petoboju mesto v smučanju, v plavanju in teku čez drn in strn. Naziv »moderni« najbrž ne bo več držal, ker je zimski petoboj novejši in bo v bodoče pravilnejša oznaka: zimski in letni petoboj.

Ni še gotovo, če bodo letos priredili evropsko teniško prvenstvo. Na zadnji konferenci zastopnikov teniških zvez Italije, Nemčije, Hrvaške, Madžarske in Slovaške v Rimu, so razpravljali tudi o tem vprašanju. Predlog za evropsko prvenstvo je že izdelan, izročili pa so ga strokovnjakom, da ga bodo proučili.

Hans Esser, nemški prvak v sabljanju, ki je dobil na bojišču lažjo poškodbo, upa, da se bo lahko udeležil mednarodnega sablaškega turnirja v Innsbrucku. Sedaj leži Esser v neki dunajski bolnišnici. Mednarodnega sablaškega turnirja, s katerim bodo začeli 22. marca, se bodo udeležili zastopniki sedmih narodov.

Z njo pa smo Slovenci dobili novo delo tega priljubljenega pisatelja, ki ima pri nas že dolga leta domovinsko pravico, katero si je pridobil z Rožo sveta, Salamonomimi rudniki in Dekletom z biseri, z deli, ki so bila brana pri nas kakor samo še Sienkiewiczove zgodovinske povesti. td

Prerok vseh prerokov, je naslov 106. knjižice, časopisa za duhovno prebudo in prosveto. Spisal jo je znani bogoljubni in mladinski pisatelj J. Langerholz ter hoče v današnjem času, ko vse zopet hlepi po raznih novih prerokih in prerokbah, pokazati pravega resničnega preroka vseh prerokov — Jezusa Kristusa. Kristus je Resnica in njegova beseda je resnica, zato so bile samo njegove prerokbe resnične in nihče drug nima moči razodevati prihodnosti. Langerholz namizta nekaj takih Jezusovih prerokb ter opiše tudi njihovo izpolnitev. S tem krepki našo vero in nam vliva tolažbo iz Jezusovih objub, ki se bodo gotovo izpolnile, kajti prerok prerokov je samo on, Jezus, Bog.

Hrvatska enciklopedija za mladino. — Pisali smo že o Hrvatski enciklopediji, katere prvi zvezek je izšel že pred novo državno tvorbo, drugi pa je bil napovedan za božič, pa ga še nismo dobili v roke. Sedaj pa Hrvatski izdavalajki bibliografski zavod napoveduje novo vrsto hrvatske enciklopedije za mladino pod naslovom Znanje i radost, ki bo obsegala preko 7000 strani in bo izšla v 10 knjigah. Pri tem velikem podjetju bo sodelovalo nad 200 hrvatskih slikarjev in pisateljev. V teh knjigah bo zajeta ilustrirana zgodovina vsega človeštva ter bo razlagala vse vrednosti in znanje na lep, poljuden način in če le mogoče, tudi ilustriran. Za letošnje Veliko noč je napovedan prvi zvezek v obsegu 700 strani ter bo veljal 200 kun, lahko pa se plačuje tudi mesečno po 32 kun. Tako so tudi tu zavrli na škroko ter bo tako ta enciklopedija nekakšna manjša izdaja velike, reprezentativne Hrvatske enciklopedije.

KULTURNI OBZORNIK

R. Haggard: Družina iz ledene dobe

Slovenčeva knjižnica št. 11 je prinesla Anžičev prevod Haggardovega romana iz ledene dobe pod naslovom Družina v ledeni dobi. S tem se priljubljenim povestim Riderja Haggarda pridružuje nova povest. Vsem Slovincem so znani njegovi zgodovinski romani, ki so imeli velik uspeh med našimi bralci prejšnjega leta, pa naj bodo to Salomonovi rudniki iz Afrike, ali Jutranja zvezda in Kleopatra iz Egipta, Roža sveta iz časov križarske vojske ali Dekle z biseri iz časa padca Jeruzalema in prvih časov krščanstva (ta knjiga je napovedana v »Slovenčevi knjižnici« za prihodnji mesec!), ali pa tudi Hči cesarja Montezume iz zgodovine izumrlega mehiškega naroda. To je samo nekaj povesti, ki so prevedene v slovenščino in jih na splošno poznajo vse naše ljudske knjižnice kot odlično in zanimivo branje za najširše plasti. Haggard se posebno razvija tam, kjer ima mnogo zgodovinske gradiva, ki ga zna uporabiti v napeti zgodbi ter v dramatičnih opisih, tako predvsem v Roži sveta in Dekletu z biseri, ki sta se izmed njegovih zgodovinskih del najbolj razširila in tudi pri nas doživela največjo popularnost, tako da sta obe knjigi že davno razprodani ter sta nujno potrebni ponatisa.

Ne vem, ali je Družina v ledeni dobi med prvimi ali med zadnjimi deli tega angleškega pisatelja, ki je umrl leta 1925, toda takoj čutimo, da Haggard ni imel na razpolago dovolj zgodovinskega gradiva ter zato povest nima tistega širokega epičnega ozadja kakor druga njegova dela, ter je tudi zgodba sama precej revna v primeri z drugimi njegovimi zgodovinskimi romani. Zato je ta povest bolj kot druge delo domisljije, ki pa nima take prepričevalne sile o opisani dobi kot imenovane povesti,

dasi je kljub temu zanimivo in napeto branje. Predvsem druga polovica povesti je znatno močnejša od prve ter zanimivejša, na koncu pa se naravnost zaključuje z mogočnimi scenami premikanja ledu in tragične ljubezni, ki se konča prav na filmsko dramatični način.

Haggard je napisal zgodbo iz začetkov človeštva, iz ledene dobe svetovnega postanka, ko je človek še živel v votlinah in še ni poznal železa in ne druge kulture ter je vladala le sila in moč telesa in spretnosti. Kdor je bil nepremagljiv, je bil vladar plemena vse do tlej, da se je našel drugi, ki je bil še močnejši, pa naj je bil plemeniti v sreči ali ne. S tako tekmo med krvoločnim glavarjem Hengo in novim pretendentom Uvijem se začne povest iz ledene dobe. Prizor, ko Uvi s pomočjo kosa meteorja, v katerem je bila železna ruda, odreže glavo dotedanjemu glavarju in dobi on vso oblast v roke, je upodobil tudi Beranek na naslovni sliki. Če je bil Henga krut vladar, kakor si ga predstavljamo v začetku človeškega bivanja, je bil Uvi moderen reformator življenja v svojem plemenu, skoraj preveč sodoben, da bi ustrezal zgodovinskemu virom. Toda ne gre nam za to, da bi raziskovali resničnost etnografskih podatkov, beležim samo vtis, da v njegovi reformatorski postavi in njegovem doživljanju ljubezni čutim vse preveč ideal dobe, katere sin je pisatelj sam, ter je samo razmerje v družini devetnajstega stoletja odel v halje prazgodovinske dogajanja.

Glavar Uvi daje postavbo za postavbo, nove zakone v tako gosti zaporednosti, da jih njegovi ljudje niti ne poslušajo več, ter stoji kot osamljen vrh v tej družbi, gledajoč v bodočnost. Tako je ena prvih postavb zapoved enoženstva in prišega, da se on sam ne bo pregrešil proti, sicer naj pride prekletstvo nanj in njegov rod. In tu sedaj pisatelj gradi svojo zgodbo: Uvi sam ima ženo, ki jo ljubi, katera pa je vendar kakor Ksantipa ob Sokratu: ob vsako njegovo postavbo se obregne in je tudi sicer nasprotje njegovev reformatorstvu kot element tradicije, ki tudi v vorskem pogledu časti zledenela okostja

predpotopnih živali. Uvi sam pa čuti v sreči drugega čustva, ki se bohotno razvije ob prihodu tuje bele žene Lelile, »morske čarovnice«, v resnici pa čudovito kulturne ženske iz drugega plemena na jugu, od koder je pribežala. Uvi in Lelila duhovno popolnoma harmonizirata in se dopolnjujeta, ljubezen ju veže, še bolj pa vera v novo božanstvo iznad zemlje, v kateri tudi posmrtnost dobi drugačen pomen. Toda Uvi je ne vzame za ženo, ker spoštuje svojo postavbo in ljubi svojo družino: ženo, sina in sužnja Paga, ki mu je nad vse vdan. Ta predstavlja brezverski element in razum te ledene dobe. Lelila je prinesla v družino razdor in zmedo tudi v ljudstvo, ki vidi v slabem lovu in gladu delo »čarovnice z morja« ter zahteva njeno žrtve. Toda kakor je Lelila pri nekem napadu rdečelascev hotela s svojim telesom rešiti Uvija, tako se je zdaj hotel Uvi žrtvovati za Lelilo ter sebe ponudil kot žrtev ljudstvu. To se je zbralo, da vidi krvavo žrtev spričo bogov — zledenelih okostnjakov živali. Tedaj pa se odrta ledeni plaz in ti bogovi podero ljudstvo in ga podsujejo. Ostane le Uvijeva družina na visoki skali, s katere naj bi se vrgla žrtev v prepad. In ta se odpelje na ledeni gori z Lelilo proti jugu v pokrajino sonca, kamor pa Uvi in Pag več ne prideta. Zdi se, da tudi žena skoči v morje, ter se rešita le Lelila in Uvijev sin, ki bo po prerokbi — vladar mogočnejšega naroda.

To je ta zgodba iz začetkov človeštva, kakor jo je opisal Haggard in ki postaja živahnost, kakor se spodetka vidi. Ko bi imel Haggard na razpolago več zgodovinskega gradiva, bi gotovo širše zajel zgodbo iz tega, v megle prazgodovine zavitega časa, ki se da odstraniti le z močjo fantazije in sklepanja po pičlih virih. Zato so se nekateri drugi pisatelji, ki so jemali navdih iz teh prvih časov človeštva, reševali v poezijo pragozda in lesov, kakor n. pr. poljski pisatelj Orkan (Drzewiej), Haggard pa je skušal ostati vseskozi realistični epik. Tako je ustvaril delo, ki ni sicer epopeja te prve dobe človeštva, pa vendar po predmetu zanimiva povest ter zaradi svoje eksotičnosti privlačna in branja vredna.

Drobne novice

Koledar

Petek, 20. februarja: Sadot, škof in mučenec; Eleuterij, škof in mučenec; Nil, škof in mučenec; Leon, škof; Potamij, mučenec.

Sobota, 21. februarja: Irena, devica; Feliks, škof in mučenec; Eleonora, devica; Paterij, škof; Severij, škof in mučenec.

Novi grobovi

† V šmihelski fari je v sredo dne 18. febr. izdihnila svojo blago dušo gospa Ana Znanec, ki je dočakala lepo starost 84 let. Pogreb blage pokojnice bo v petek popoldne ob 4 urah na smihelsko farno pokopališče. Naj v miru počiva, sorodnikom naše sožalje!

† V Opatiji je umrl v visoki starosti 90 let znani dolgoletni paznik na občinskem trgu v Opatiji — Jovo Jurkovič, oče strojnega stavca v našem podjetju, Perota Jurkoviča. Naj mu bo zemljica lahka! Svojem naše globoko sožalje!

† Dr. chem. Jan Šterba-Böhm iz znanosti in ugledne ljubljanske Jenkove rodovine. je umrl v Pragi ter bil pokopan 20. t. m. Spoktovani Jenkovi družini izrekamo svoje sožalje.

† Avgust Kunšic, vpokojeni kapitan, je izdihnil svojo dušo ter bo v petek, 20. t. m. pokopan v Dravljah. Mir njegovi duši! Svojem naše sožalje.

† Marija Okorn je v visoki starosti 85 let odšla v večnost. Pogreb bo v soboto, 21. t. m. iz kapelice sv. Krištofa na Zalah ob 4. uri popoldne. Naj v miru počiva! Svojem naše sožalje!

† Leon Eržen, profesor trgovske akademije v Ljubljani, je umrl v Ljubljani. Pogreb bo v petek, 20. t. m. ob pol šestih popoldne iz kapelice sv. Frančiška na Zalah. Blag mu spomin! Zalujocim staršem izrekamo svoje sožalje!

† Ivanka Novakova, rojena Petelin, je zaspala v Gospodu v Rožni dolini, Cesta VI-35, odkoder bo njen pogreb v petek, 20. t. m. ob petih popoldne na vsko pokopališče. Naj ji sveti večna luč! Njenim žalujočim svojem izrekamo svoje sožalje!

† Marija Lampič, roj. Škarjevec, je zatienila svoje oči na svojem domu v Rožni dolini — Cesta VI-12. Njen pogreb bo v petek, 20. t. m. iz kapelice sv. Jakoba na Zalah k Sv. Križu. Naj počiva v miru! Svojem naše sožalje!

Ali ste že naročili OBISK

edini, prelepi slovenski ilustrirani družinski mesečnik. Letno velja 40 lir. Naročila sprejema uprava, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 6

— Južno vreme. Na pepelnico se je dnevna temperatura dvignila že nad ničlo. Meteorološki zavod je zaznamoval na univerzi kot najvišjo dnevno temperaturo +16 C. Jutranja najnižja temperatura je bila v četrtek — 3,5 C. Na pepelnico je bilo prav toplo in jug je močno stiskal snežno odejo. V Trnovem je bilo na pepelnico točno +1 C. Tam pri trnovski opazovalnici znaša snežna plast še 47 cm. Barometer je nekoliko padel in je bilo v četrtek njegovo stanje 770,1 m/m. Toplotne razmere na deželi se bistveno ne razlikujejo od Ljubljane. V kočevskih gozdovih je izredno mnogo snega.

Slike presv. Srca Jezusovega v spomin na pobožnost deveterih prih petkov dobite po vseh župnih uradih tako v Ljubljani kakor po deželi. Kupite jih pa lahko tudi v pisarni Katoliške akcije v Ljubljani, Pred škofijo št. 1.

— Opozorilo delodajalcem. Pokrajinski namestitevni urad opozarja ponovno vse delodajalce na obveznost najemanja delovnih moči po tem namestitvenega urada, kakor je bilo določeno po naredbi Vis. komisariata z dne 1. VII. 1941-XIX. Delodajalci, ki zaposlujejo delovne moči mimo Pokrajinskega namestitvenega urada in kršijo s tem določila navedbe, zapadejo predpisani denarni globi. Pristojna oblast je že izrekla proti kršiteljem navedbe številne kazni. Je zato v interesu vseh delodajalcev, da najemajo delovne moči le po tem namestitvenega urada.

— Ustanovitev Sindikata gostinske stroke. V torek, dne 17. t. m. ob 8 zjutraj je bil ustanovni občni zbor Sindikata gostinske stroke.

Šolstvo v pojožefinski dobi

(Konec)

Dobre volje pri preureditvi šolstva sicer ni manjkalo, toda vsak poskus za dvig slovenskega šolstva je vedno znova trčil ob prazne Napoleoneve blagajne. Poprej v Avstriji so bile ljudske šole v oskrbi deželne vlade, sedaj pa so jih morale prevzeti občine. Francozi jim niso nakazali nobenih dohodkov za vzdrževanje. Dne 8. novembra 1810 se je sesla komisija za ljubljansko ljudsko šolstvo in že 10. novembra je začela normalno s poukom. Vse ostale šole, tudi šentpetrska in trnovska, pa so prenehale. Pač pa sta ostali deželski šoli v uršulinskem samostanu in pri Sv. Petru. A tudi učitelji na normalki so doživeli grenko razočaranje. Za njihovo plačo se dolge mesece ni nihče zmenil. Minil je prvi tečaj, a učitelji še niso prejeli niti bora. Na njihovo prošnjo je odvrnil intendant, da nova organizacija še ni izdelana, da še ni določen fond itd. Mislil je tako drugi tečaj in šolsko leto in že 10. oktobra 1812 za ves svoj dotedanji trud boril 240 frankov. Na ponovno prošnjo in pritožbe učitelstva je ljubljanski magistrat odgovoril: »Magistrat mora gospode učitelje zopet opomniti na ono, kar jim je dejal

Člani so povečini kvalificirani natakariji in natakarike, ki so bili že prej organizirani v svoji Zvezi gostinskih uslužbencev. So disciplinirani, kar se je videlo iz velike udeležbe na občnem zboru. Izvoljen je bil 6 članski odbor s predsednikom Tovornikom Ivanom na čelu. Odbor traja 3 leta po novih pravilih Pokrajinske delavske zveze. Iz poročil na občnem zboru o dosedanjem delu je bilo videti, da je Sindikat že dosedaj opravil veliko delo. Dosežene so bile minimalne meze za gostinsko osebje, zaščita kvalificiranih moči, posredovalni odbor itd. V bodoče se namerava skleniti kolektivna pogodba, poskrbeti za obvezno obiskovanje gostinske šole, uvedbo pomočniških izpitov, skrbeti, da bodo v obratih I. in II. kategorije zaposleni le kvalificirani uslužbenci, kakor tudi, da se bo določena obvezna napitnina povezovala.

Ljubljana

1 Postne pridige v stolnici bodo vsak petek v postu: ob 47 bodo najprej litanije, ob 7 bo kratek križev pot, nato pa postna pridiga. Vee pridige bo imel prezvišeni gospod škof, dr. Gregorij Rožman.

1 Stolna kongregacija za gospe opozarja svoje članice na redni sestanek, ki bo v petek ob 5 popoldne.

1 Kongregacija akademikark ima svoj redni sestanek v soboto zjutraj ob 8 v frančiškanski kapeli. Pridite!

Ne ostanite brez spomina na pobožnost deveterih prih petkov! Zato kupite slike presv. Srca Jezusovega! Vsaka slika velja 3 lire.

1 Strokovno nadaljevalna šola za stavbne obrti se je preselila iz ljudske šole na Grabnu v meščansko šolo v Mostah in že začela s poukom. Upraviteljstvo nujno prosi gg. mojstre naj pošiljajo vaje redno k pouku, ki je ob sredah in sobotah ob 14, da ne bo izgubljeno šolsko leto. Vpisovanje je samo še ta teden.

1 Za mestne reveže je nakazal 500 lir iz neke poravnane zadeve odvetnik g. dr. Aleš Peršin iz Dalmatinove ul. 3. Mestno poglavarstvo izreka najtoplejše zahvalo tudi v imenu podpiranih.

1 K večerajnji notici o misijonski igri »Puščava bo cvetela« popravljamo vrstni red in uro predstav: v soboto 21. februarja ob 4 popoldne, v nedeljo 22. februarja pa ob pol 11 dopoldne in ob 5 popoldne.

V spomin na pobožnost deveterih prih petkov so izšle prelepe slike presv. Srca Jezusovega. Dobite jih po vseh župnih uradih.

1 Misijonskim prijateljem pripravljajo vneti študentje in študentke lepo doživetje v frančiškanski dvorani. V soboto in v nedeljo bodo namreč uprizarili prelepo igro »Puščava bo cvetela«. Snov je zajeta iz življenja evropskih naselencev v severni Afriki, zemlje tisočletih mučencev in spoznavalcev krščanstva. Opozorjamo, da je za to igro pripravljena čisto nova scena, ki bo prava posebnost za franč. oder. Predstave: v soboto ob 4 popoldne, v nedeljo ob pol 11 in ob 5.

1 Violinski virtuos Karlo Rupel bo dirigiral v ponedeljek, dne 23. t. m. koncert našega novega komornega orkestra. Koncert ima naslednji spored: 1. Vivaldi: Koncert v a-molu za godala in klavir. 2. Schumann: Samospevi za sopran in klavir, poje sopranistka Valerija Heybalova, pri klavirju Bojan Adamič. 3. Škerjanc: Tri skladbe za godala. 4. Faure: Andante moderato za godala in klavir. 5. Bach: Koncert v d-molu za 2 violini s spremljevanjem godalnega orkestra. Violini solo igra Leon Pfeifer in Alj Dermelj. Začetek koncerta bo točno ob četrti na 7 zvečer v veliki filharmonični dvorani. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

1 Tista gospoda, ki sta kupila v sredo dopoldne v trgovini Tičar v Šelenburgovi ulici pepelnik v oniksu in bronu in jima je bilo pomotoma preveč izplačano 500 lir, se vljudo naprošata, da izročita denar blagajničarki v trgovini.

1 Kirurški kliniki v Ljubljani je podaril nemovnosti slovenski denarni zavod 5000 lir in Kreditni zavod za trgovino in industrijo 3000 lir. — Iskrena hvala!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marijin trg 5, mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10 in mr. Bohinec, ded., Cesta 29, oktobra 31.

že tolikokrat ustno in pismeno, da županstvo ni pooblaščen izplačati niti najmanjše vsote, dokler njegova Cesarost Napoleon ne potrdi predloženega proračuna za leto 1812. Leto je minilo, proračun pa je še vedno ležal v Parizu. Ali se je to sploh, kdaj in kako izteklo, ni znano. Nastopilo je usodno leto 1813, francoska ljudska šola v Liriji pa še vedno ni bila urejena. In ko so Francozi odšli, je bila ljudska šola še prav taka, kakršno so prejeli.

Šolsko leto 1813-14 se je pričelo zopet pod avstrijsko vlado in se je uvelodil stari red, »ker so imele francoske šole toliko hibi in pomanjkljivosti«. Začasno je ostal še francoski jezik, a so ga odpravili že na koncu šolskega leta. V naslednjih dveh letih, 1814 in 1815, so dobile šole po večjem že tako lice, kakršno je ostalo do l. 1848. Ljubljanske teološke študije so bile osnovane iznova 7. junija 1814, medicinsko-kirurška fakulteta 8. junija istega leta, kakor je bila pred l. 1809. Od Francozov uvedena šolnina na gimnaziji pa 12 frankov je bila 3. junija 1814 odpravljena. Ljubljanska gimnazija je bila gimnazija 2. reda, 27. oktobra pa je bila povzdignjena v 1. red. Zanimiv je odlok od 3. septembra 1815. Predlagalo se je, da naj bi se ustanovile na gimnaziji 3 premije za one diake, ki bi se v nemščini najbolj odlikovali. Toda vlada je odgovorila, da bi se videlo, kakor bi se hotel slovenski jezik s tem ob steno pritiskati, ter je bil predlog odklonjen. V Novem mestu se je urenila gimnazija s pogojem, da poučujejo frančiškani, če bi pa ne imeli dovolj za pouk sposobnih profesorjev, naj se pridržijo le gramatikalni raz-

Lokomotiva na grmadi

Izredno spretno so težko lokomotivo dvignili in potegnili na tir

Lokomotiva na grmadi zadnji dan, preden so jo potegnili nazaj na tir.

V nedeljo, 1. februarja, je v Ljubljani zdrknila 65 tonska štirojsna lokomotiva s tenderjem s slepega tira čez železniški nasip na cesto Ob Zelenu jami. Kakor smo že poročali, lokomotiva tedaj ni bila hudo poškodovana in je odnesla le malenkostne praske. Obstala pa je v dokaj nerodni legi, saj je visela poševno navzdol, čeprav se ni prevrnila.

Takoj naslednji dan je strokovno osebje železniških kurilnic, ki je za taka dela prav posebno izvežvano, začelo s pripravljalnimi deli, ki naj bi omogočila, da bi lokomotivo spravili nazaj na tir. Prav zanimivo je bilo gledati potek pripravljalnih del in prebivalci Zelene jame so vsak dan na poti v mesto postajali pred viaduktom in gledali, kako gredo dela izpod rok. Najprej so vsi mislili, da ne bo mogoče drugače dvigniti, kakor z žerjavom. Toda strokovnjaki iz železniških kurilnic so našli vse bolj enostavno in primerno pot. Žerjav namreč ne more dvigniti preveč težke lokomotive. Kadar bi hoteli z žerjavom dvigniti lokomotivo, bi jo morali močno olajšati in razstaviti. To bi pa potem zahtevalo mnogo daljše popraviljanje in sestavljanje lokomotive. Zato so se odločili, da bodo sneli z lokomotive le nekaj gonilnega drogovja, sicer pa jo pustili nerazstavljeno. Dvigati jo je bilo treba seveda brez žerjava.

Sploščka so zavržali lokomotivo, ki je visela nekoliko postrani in sicer na levo. To so storili na ta način, da so pod kolesjem spodkopali tla in jo nato z močnimi hidravličnimi dvigali zvrnili. Ta dvigala so podobna dvigalom, s katerimi dvigajo vozniške voze, na katerih prevažajo gramoz. Seveda je dvizna sila teh dvigal neprimerno večja in so dvigala tudi tako težka, da enega samega trije krepki moči komaj nesejo. Zavrženo lokomotivo, ki je seveda stala na strmini poševno navzdol, so nato začeli dvigati. Njen sprednji ko-

nec je obstal prav na cesti, medtem ko je kurjačeva in strojevodjeva hišica bila visoko na pobočju. Dvigati so morali s hitravličnimi dvigali najprej sprednji del lokomotive. Istočasno so spodkopavali svet na pobočju. Teko je lezel zadnji del lokomotive počasi in enakomerno navzdol, medtem ko se je sprednji del dvigal. Sprednjo polovico lokomotive so med dvigavanjem morali sprosti podlagati. Kako enostavno rešitev za to so našli, ne bi nestrokovnjak nikdar uganil. Par tramov ali hlobov pritiska težke lokomotive ne bi zdržalo, če bi jih podložili. Pa so si znali pomagati. Na cesto so navozili kar tri vagonne močnih hrastovih železniških tramov. Te so podlagali pod špranje, ki je nastala, kadar koli so dvignili lokomotivo. Tako je polagoma — razumljivo je, da so dvigali lokomotivo le počasi in postopoma — zrasla pod lokomotivo ogromna grmada železniških pregov. Seveda je bila grmada zelo široka in dolga že zato, da je bolj trdna stala. Tudi so prageve polagali navzkriž. V štirinajstih dneh so zgradili pod lokomotivo, ki je med tem časom ležala v višini, skoraj tri metre visoko grmado iz pregov. Medtem so tudi podložili lokomotivo tračnice. Ker so bile tračnice še nagnjene, je bilo vsako kolo trdno podloženo, tako da se lokomotiva ni mogla zapeljati po tračnicah naprej. Poleg tega je bila še zavrtja.

Ker je bil pravi tir še vedno precej višji kakor nagnjeni tir, na katerem je stala lokomotiva, saj smo omenili, da so izpodkopavali breg, na katerem je stala z zadnjimi kolesi in se tako pogrezala, so odstranili kakih 30 metrov pravega tira in začeli tla odkopavati. Tako so dosegli, da so se tla spuščala od pravega tira prav položno proti lokomotivi. Nato so položili od tira do lokomotive, ki je bila že na tračnicah, nov, nižji tir. To je bilo končno zadnje dni. Lokomotivo so privežali s 5 cm debelo jekleno vrvjo, ki je bila dokaj dolga in je segala ležeč na tiru do starega tira v višini kolodvorskih naprav. V četrtek dopoldne sta pripeljali dve močni lokomotivi iz kurilnice na konec starega tira. Na sprednjo lokomotivo so navezali jekleno vrvo, na katero je bila pripeta ponešerčena lokomotiva in brez posebnih težav se je začelo zadnje reševanje. Lokomotivi sta prav polagoma zapeljali nazaj proti kolodvoru, vrvo se je napela in takoj nato se je premaknila tudi lokomotiva na grmadi in počasi po provizornem tiru odpeljala nazaj na stari tir. Delo je bilo končno po zaslugi spretnih in pridnih strokovnih delavcev.

Gledališče

Drama: Petek, 20. febr. ob 15: »Lepa pustolovščina«. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol. — Sobota, 21. febr. ob 17.30: »Zaljubljena žena«. Premiera. Red Premierski. — Nedelja, 22. febr. ob 14: »Sneguljica«. Mladinska predstava. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol. — Ob 17.30: »Človek, ki je videl smrt«. Izven.

Opera: Petek, 20. febr.: zaprto. — Sobota, 21. febr. ob 17: »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron«. Izven. — Nedelja, 22. febr. ob 15: »Aida«. Izven.

Radio Ljubljana

Petek, 20. februarja. — 7.30 Radijska poročila v slovenščini. — 7.45 Slovenska glasba, vmes ob 8 napoved časa. — 8.15 Radijska poročila. — 12.15 Koncert pianista Bojana Adamiča. — 12.40 Sekstet Jandoli. — 13.00 Napoved časa, radijska poročila. — 13.15 Vojne poročila Glavnega Stana Oboroženih Sil v slovenščini. — 13.00 Orkester pesmi pod vodstvom Angelinje. — 14.00 Radijska poročila. — 14.15 Orkester EIAE-ja pod vodstvom D. M. Sijanca: Plesna glasba. — 14.45 Radijska poročila v slovenščini. — 17.15 Koncert tenorista Ivana Francela, pri klavirju Marjan Lipovšek. — 17.35 Koraki koncert iz Sene. Izbra iz Perosijske maše. — 19.00 »Parlamo l'italiano«, prof. dr. Stanko Lehen. — 19.30 Radijska poročila v slovenščini. — 19.45 Lahka glasba. — 20.00 Napoved časa, radijska poročila. — 20.20 Komentar k dnevnim dogodkom v slovenščini. — 20.45 Simfonična sezona EIAE-ja: Simfonični koncert pod vodstvom Tonija. — V odmoru: predavanje v slovenščini. — 22.45 Radijska poročila.

S Spodnjega Štajerskega

Dve poroki v Mariboru. Pred mariborskim etanovskim uradom so se poročili: pek Franc Kogler s hišno posestnico Marijo Celcer ter njegov sin Andrej Kogler z zasebno uradnico Alico Poljanec.

redi. Vrh tega naj bi ta gimnazija šolskemu fondu kolikor mogoče prizanašala. Z odlokom 17. junija 1814 je bilo zaukazano, da naj se ljudske šole pospešujejo povsod, kjer jih ljudstvo želi. V začetku se ni treba spotikati nad pomanjkljivostmi. Brezplačna soba za šolo, četudi ni taka, kakor bi morala biti, je vendar boljša kakor nobena, zakaj ljudska izobrazba se mora pričeti edino le pri ljudski šoli. Toda kmalu nato je vlada postala drugačnega mnenja. Ni ji več zadostovalo, da so občine izražale željo po šoli ter je že leta 1815. izjavila, da se pri tem ne da nič prenegliti. Tudi nedeljskim šolam je posvečala pozornost. Že l. 1809. je bilo prepovedano vzeti v službo pastirja, ki se ni mogel izkazati s spričevalom ljudske šole. Seveda se ta ukaz ni natanko izvrševal. Tisti otroci pa, ki nikakor ne bi mogli obiskovati redne šole, so morali hoditi ob nedeljah in praznikih od 1—3 popoldne v nedeljsko šolo in so morali napraviti 14 dni, preden so postali pomočniki, izpit pri katehetu. Od 21. marca 1815 dalje so morali celo oni učenci, ki so dobro dovršili ljudsko šolo, obiskovati še nedeljsko šolo. Učni jezik je bil v vseh ljudskih šolah na Kranjskem, izven 6 na Kočevskem, slovenski in že leta 1815. je bila zaukazana raba slovenskih knjig ter se je obenem ustanovila v Ljubljani stolica za slovenski jezik. Leta 1848. je bilo na Kranjskem 7 glavnih, 92 trivialnih, 4 deželske, 5 industrijskih in 101 nedeljske šole, v katerih se je učilo 21.297 otrok. Seveda je bilo v oni dobi šolstvo še zelo pomanjkljivo, zakaj 36.624 otrok je bilo brez vsakega šolskega pouka in 1543 vasi in trgov ni imelo nobene šole.

Magister labacensis,

Njegova trobenta se je vsa obtočila in zblinčila, tako da je začelo škripati iz nje. A še bolj jo je izkupil on sam. Tako se je udaril, da je imel ves krvav nos, a na čelu se mu je prikazala buška. Medtem ko sem jaz kobacal v zaboju in se mučil, da bi zlezal ven, so vsi planili k Trobentaču, ki je bil ves devji od jeze.

»Nak, takih učencev pa še ne«, je zavpil. »Ne želim si več, da bi se ubijal z vami; pa saj tudi ne morem ne, ko imam vso obtočeno butico.«

Vsi so ga začeli tolažiti in pregovarjati, jaz pa sem se opročal, kolikor sem se mogel. Toda — vse ni nič zaleglo: Trobentač ni pustil vošč do sebe in je bil zares razjarjen ko lev.

In tako smo šli lepo domov in naša glasbena šola se je končala.

Nedelja na Sumatri

Navade in šege Batakov

»Leta 1905.« nam je pripovedoval profesor orientalskih jezikov, izvrsten poznavalec šeg in jezikov Batakov, ki nas je spremljal na naši vožnji skozi srednji del otoka Sumatre. »Leta 1905 so poslednjičkrat požrli nekaj belih misionarjev...«

»Ali ste res rekli pojedli?« je vprašal prestrašen glas. »Res, pojedli! Ne zaradi sladkosnednosti, ampak zato, ker so takrat še verovali v to, da pride moč kakega premagane sovražnika v tistega, ki ga ubije in poje.«

»Pa nimajo zdaj več te vere?« »Zdaj so kristjani. Njih šege so se omilile, v cerkev hodijo in se učijo evangelija. Toda koliko so ostali še zvesti svoji nizki, živalski veri, je težko povedati.«

Obstali smo na »passariju«, na trgu v Prapatu, na majhnem četverkotnem prostoru. Krog in krog čepijo številni domačini na tleh. To so Bataki, ki tu čeljabo, vreščijo, se smejejo in prekupejujejo. Majhni, temnopolti ljudje so to, robatih obrazov in živahnih oči, močne in široke rasti. Kako vse drugačni so kot vitki, ljubki Javanci, kako drugačni kot Balijci s prekrasnimi postavami in gosposkimi obzori! Pred osemdesetimi leti je bil ta del Sumatre še neraziskan; na zemljevidu je bila le bela lisica. Jezero Toba pa, ki je ob njem na nekem polotoku kraj Prapat, je bilo znano le iz legend padangskih hribovcev. Takrat se ni še noben belokozec upal v te pragozdne in visoke gore. Zmeraj so Bataki poskrbeli za to, da se ni mogel noben beli človek več vrniti in povedati, kaj je videl. Sicer pa Bataki niso brez darovitosti in so se od misionarjev naučili brati in pisati. Bolj brihtni so kot Javanci, vendar manj zanesljivi.

Na svojih »passarijih« — sejimih — imajo na sebi vse, kar koli premorejo. Na vse načine so naličikani, a poleg tega se širi strašen smrad od njih. Vsi žvečijo »betel«, kar je na Javi že odpravljen. Zato imajo vsi ostudna, črno-rdeča usta, kjer so zobne po ondofni šegi odpiljeni do zobne. Revni pa niso. Nikjer drugje ni videti, da bi imele ženske toliko lesketajočega se nakita na sebi, toliko zlatih verižic, prstanov in zapestnic in zlatih gumbov na umazanih jopicah. Sploh so Bataki neizrečeno umazani, grdi in odurni ljudje, vendar brihtni, zvedavi in nestranni. Tebi ni meni ni pristopi kakšna ženska k tebi in ti otiplje obleko in zraven izpljune krvavordeči plunek »betela«, da ti obleko poškropi z njim. Vse drugače je na Javi, kjer so ljudje boječi in strahotni pri človeku. Ondi so tudi matere vse v skrbah za svoje otroke, a ženske Batakov se še ne zmenijo ne za svoje dojenčke, ki jim kar visijo iz »slen-danga« — iz malhe na hrbtu. Na Javi ali Baliju skoraj nikdar ne vidiš kakega otroka jokati, na tem semnju Batakov pa jih kar cela množica joka, cvili in vrešči, pa se nihče ne zmeni za njih solze.

Prapat je eden od počivališč na poti skozi Sumatro — od zahodne do vzhodne obale. Po več dni dolgo smo se vozili po mogočnih gorskih pokrajinah, po vijugastih potih čez prelaze, skozi pragozdove, kjer živijo tigri, orang-utani in sloni v obsejnim zaščitenem parku svoje nemoteno življenje. Ker imajo živali tu mnogo divjačine za živež, se za človeka niti ne zmenijo.

Sumatra je povsem drugačen svet kot Java s svojo stoletno kolonizacijo, preobljudenostjo in delavnostjo. Na Sumatri pa lahko potuješ po več ur dolgo, pa ne zagledaš nobenih selišč in so gozdovi neprodorni, dasi je tudi tu še odprta pot civilizaciji in vožnjo tu avtobusi, zvončklja telefon in gori električna luč. Prapat je težko najti na zemljevidih, pa je vendar eden najlepših krajev na tem otočju. Prapat sestoji skoraj samo iz bungalov (enonadstropnih hiš), saj imajo mnoge velike plantaže iz Delija tu svoja okrevališča za svoje nastavnice in razni bogataši svoje lepe vile. Niti sto metrov daleč od našega lepega, za vsakega evropskega razvajenca udobnega hotela, pa je tržišče umazanih, kričavih Batakov. Ko je šel star možak z dolgo, sivo brado, častitljiv kot kak Evropejec, mimo mene, me je mahoma obšla mrzla zona: »Tale je pa eden tistih, ki je tudi še jedel človeško meso!«

Poslednji dan našega bivanja na Sumatri je bila nedelja. Bataki bi živeli prav tako kot pred tisoč leti, če ne bi na obali stala majhna, četverkotna, moderna cerkev z belimi stenami in vitkim zvonom s križem. Bili smo na otoku Samosirju, ki je uro daleč od Prapata, in smo si ogledali med visokim dreviem dva stara sarkofaga, ki sta največje čudo otoka Samosirja. Nihče ne ve, koliko sta stara in čigave kosti vsebujeata. Domačini pravijo, da je bilo treba moči dva tisoč možkih, da so ju

zvelikli na hribeček. Ko smo si ogledovali sarkofaga, sta nas prišla opazovat tudi dva poglavarja bližnjih kampongov (vasi). Brez dvoma sta bila bogataša, saj sta imela težke, zlate uhanne in prstane in zlate gumbce. Na glavi pa sta imela baskiško čepico, »veliko modo« na teh otokih.

V Kampongu, ki smo si ga nato ogledali, je pravo pravcato nedeljsko razpoloženje. Moški so vsi v cerkvi, ženske pa sedijo na pragu in iščejo uči v črnih kuštrih svojih otrok. Hiše Batakov so bolj zanimive kot njih prebivalci. Vse so okrašene z izrezljanimi človeškimi in živalskimi podobami in so nekatere prav umetniško izdelane. Slehera hiša stoji na visokih brunih. Ozka, strma lestevica vodi k edini odprtini, ki je komaj večja kot pol metra v kvadratu. Povsod iz teh majcenih odprtin se gnetajo ženski obrazi, ki zijaajo v nas. Ko sonce zaide, potegnemo lestevico v hišo in družina je zavarovana sprčo nočnih napadov, bodi zverin ali sovražnih sosedov. Kako morejo v trop-skem podnebiu živeti ti ljudje brez vsakršnega zraka v hiši, je pa vprašanje, ki ga niti naš učen spremljevalec ni mogel pojasniti.

Na vrhu strehe na hiši stoji urejena hišica za dobre duhove, za duhove, ki Bataki ne smejo nič več verovati vanje.

Na pečenihi vleh med hišami se spreha nešteto majhnih, mršavih kokoši in veliko črnih prašičev in črnih psov je tu. Psi so pri Batakih bolj rejeni kot pri Javancih, in človek bi mislil, da Bataki pač bolj skrbijo zanje, ker so prijatelji živali. A naš spremljevalec nas je poučil, da Bataki najraje jedo črne pse, da so jim kot prava slaščica. Koj ob vhodu v vas stojita dva stebra iz sivga kamna s človeško glavo na vrhu. Stebra sta bila prej močno v časti, ker so jima pripisovali čarobno moč, da sta varovala vaščane soražnikov in boleznih. Ubili so otroka iz sovražnega rodu, ga zmečkali v kašo in so s to kašo namazali stebra — od-tod čarobna moč... »Ali je to res, gospod doktor?« je nekdo nervozno vprašal. »Prav za-re. In vse to je do podrobnosti zapisano v nji-hovih knjigah iz drevesne skorje. Kdor razu-me jezik Batakov, to lahko prebere.« — »Pa zdaj ni več tako?« — »Zdaj so kristjani,« je dejal doktor in se ozrl v Batake, ki so nas obkroževali. Vsi smo sledili njegov pogled, in motrili smo obraz za obrazom, vse te temne, robate, zagonetne obraze, ki so zaradi črnih ust in opiljenih zob tako barbarski, tako grozo zbujajoči.

Ko je naš čoln odplul z obale Samosirja, pogledam še enkrat na belo cerkvico. Križ na vitkem stolpiču se leskeče v soncu. In dalje tam zadaj, kjer se svetijo temne, lepe vaške strehe med dreviem, opazim še za hip ona dva kamnina, siva stebra...

Morski prekop Bordeaux-Narbonne

Ob uresničitvi tega načrta postane gibraltarska ožina brezpomembna

V slučaju uresničitve tega načrta postane gibraltarska ožina brezpomembna.

Francoska vlada v Vichyju se je z vsi resnostjo lotila izvedbe načrta za morski prekop med francoskima lukama Bordeaux in Narbonne, s katerim misli preko svojega ozemlja zve-zati Atlantski ocean s Sredozemskim morjem. Če se bo načrt resnično tudi izvedel — francoski državniki izjavljajo, da ga hočejo izvesti za vsako ceno — potem bo lberski polotok s Španijo in Portugalsko prenehal biti polotok in bo postal otok.

Z izvedbo tega načrta se je Francija bavi-la že skoraj dvesto let. Toda vedno so bile na delu neke temne sile, ki so uresničitve na-črta zavirale in onemogočile. Pred 280. leti je namreč zabil za sprejem pri tedanjem gos-podarskem upravniku in mornariškem mini-stru Jeanu Baptisti Colbertu-Marquisu de Seigneley-u, čisto navaden francoski kmet, po imenu Riquet, ter mu predložil načrt pa zve-zavo Sredozemskega morja z Atlantskim oce-anom z velikim prekopom. Colbert kot dober gospodarski politik in pomorski strateg, je ta-kaj uvidel ogromno važnost te medmorske zve-ze ter je pričel takoj zbirati kapital za kopa-nje prekopa. Sprva je naletaval na velike te-žave, toda končno je le uspel. Dela so tekot deset let toliko napredovala, da je bil prekop v gotovi razdalji že gotov. Ploven je bil sa-mo za lažje ladje. Zatem je pa načrt spet padel v pozabo ter se je nanj spomnil francoski parla-ment šele v 19. stoletju. Sklenil ga je uresni-čiti z državnimi sredstvi in zakonskim potem.

Ko so prišle te vesti na skednje, kjer so kmet-je mlátili žito, v vinograde in v vasi po zelenih gričih ob jezeru in z njimi se pripovedi o velikih čudežih, ki jih je napravil novi prerok, je prepo-eto ljudstvo sanjalo z odprtimi očmi. Varuhi vi-nogradov so, počivajoč v senci smokev, gledali v opoldanski svetlobi razbeljenega neba velike bele oblake, ki so se valili in grmadili nad vrhovi gor, in mislili, da resnično vidijo angelska kr-de-la, ki grmeč prihajajo iz krajev, kjer prebiva Bog, in da prinašajo na krilih pričakovanega Re-šitelja.

Vreme je bilo nespremenljivo lepo in jasno in granatovci so cveteli. S praznikom žetve je Gos-pod zaprl zakladnice, v katerih so vetri in voda, da bi mogli ljudje opravljati svoja poljska dela. Po skednjih so čez dan počol in vriskajoč mlátili, po prašnih cestah so velblodi in osli prenašali snopje, tudi lan je bil že zrel in po travnikih so bodičasti osatovi cvetoči zlato rumeneli. Genezareško jezero, po katerem so bila raztresena bela jadra in ribiške ladjice, je bilo nežno zelenkasto, kakor bi bila njegova modrina pomešana z mle-kom. Kmetje so ob večernih urah pričakovali sve-ži zahodni veter, da bi vjalji, in govorili o novem preroku, ki vrača slepim spet vid, očisti gobave in in objavlja vsem ljudem, ki so blage volje, pro-stor poleg Očeta nad onimi belimi oblaki. Mnogi, ki jih je prevzela ta nezašišana obljuba, so popu-ečili žito na skednju in eorodnike ter šli, da po-iščejo velikega učenika upanja.

Juda iz Keriota je potoval tri dni po Ede-re-lonski planoti mimo tretja ob Jordanu, spal skme-ti na skednjih, namakal kruh v očet in vse izpra-ševal po novem preroku.

Poveod je slišal, kako so govorili o njem z obkudovanjem. Imenoval se je Jezus, bil doma iz Nazareta in njegova modrost je bila velika. Kdor ga je videl, mu je nehote sledil in ga ljubil. Ta

Načelnik Pozzo o mednarodnem nogometu

Načelnik italijanske nogometne zveze Vi-ttorio Pozzo je objavil v Calcio Illustrato za-nimiv članek o mednarodnem nogometnem po-ložaju, iz katerega posnemamo naslednja izva-janja.

Leta 1941. so odigrali v Evropi sledeče me-d-narodne nogometne tekme: Portugalska—Španija 2:2 v Lisabonu, Nemčija—Švica 4:2 v Stuttgartu. Španija—Portugalska 5:1 v Bilbau. Jugoslavija—Madžarska 1:1 v Zagrebu, Madžarska B—Jugosla-vija B 2:0 v Budimpešti. Nemčija—Madžarska 7:0 v Kölnu, Švica—Nemčija 2:1 v Bernu. Nemčija—Romunija 4:1 v Bukarešti. Hrvatska—Slovaška 5:2 v Zagrebu. Nemčija—Hrvatska na Dunaju 5:1, Sved-eka—Danska 2:2 v Stockholmu, Slovaška—Hrvatska 1:1 v Bratislavi. Nemčija—Finska 6:1 v Helsin-kih, Švedska—Nemčija 4:2 v Stockholmu. Danska—Švedska 2:1 v Kopenhagnu. Romunija—Slovaška 3:2 v Bukarešti. Nemčija—Danska 1:1 v Drazda-nih. Madžarska—Švica 2:1 v Zürichu. Francija—Švica B 3:4 v Lionu. Nemčija—Slovaška 4:0 v Bratislavi. Španija—Švica 3:2 v Valenciji.

Vsega skupaj je bilo lanskemu letu 21 mednarod-nih nogometnih tekem. Osem tekem so priredile države, ki se ne nahajajo v vojni. Ostalih 13 tek-em pa odpade na narode, ki so neposredno v voj-ni. Najagilnejši na zelenem polju so bili Nemci, ki so priredili polovico vseh lanskih meddržavnih no-gometnih srečanj. Brez oklevanja so Nemci izvršili svoj mednarodni športni program in dosegli šest zmag in dva poraza. Enkrat so igrali neodločeno.

Lansko leto nismo dosegli v mednarodnih sre-čanjih tistega števila kot v mirnih časih. Tudi smo še daleč od uspeha, ki ga izkazuje l. 1939, ko je bilo 63 meddržavnih tekem. Vendar moramo pri-znati igri z usnjato žogo prav nenavadno moč in privlačnost, če pomislimo, da je bil nogometni šport v stanju, da je v teku 12 mesecev poslal 40 izbranih moštev najrazličnejših držav k viteškim tekmam v raznih središčih Evrope.

Kako so drsali v starih časih?

Najstarejše slike, ki ponazorjujejo uporabo drsalok, so ohranjene iz 13. in 14. stoletja. Drsanje samo pa je seveda veliko starejše. Med predmeti, ki so jih našli pri stavbah na kolen, so našli tudi košene drsalke. Strokovnjaki so ugotovili, da so najstarejše drsalke iz kamene in bronaste dobe. Več stoletij so bile drsalke popularne samo na Nizozemskem. V Nemčiji so prišle v navado šele konec 18. stoletja. Klopstock, Otho in Herder so jih proslavili tudi v književnosti, pedagogi in prvi voditelji turnerskega pokreta pa so navdu-ševali mladino za nov šport na drsalakah.

Nizozemci so izdelovali lesene drsalke s ko-vinskim vložkom. Drsalci so prvotno za potrebo, pozneje pa so prirejali na drsalakah znamenite zimske zabave. Pravo športno drsanje se je pri-

čelo v Evropi šele potem, ko je Jackson Haines prinesel iz Amerike prve drsalke, ki so bile pri-trjene na podplate čevljev. Prihod Hainesa, ki je bil sam nenavadno izurjen drsalec, je pomenil novo dobo evropskega drsanja. Začela je prevla-dovati športna stran te lepe panoge zimskega razvedrila na ledu. Haines je bil prvi, ki je po-kazal dunajskim drsalec priručje. Poročajo, da jih je vrtel z izredno eleganco in da je postavil nekoč na zamrznji Donavi rekord, ko se je zavrtel 80 krat.

Konec preteklega stoletja je doseglo navdu-šenje za drsalni šport svoj višek, drsanje je po-stalo moda. L. 1892. so ustanovili mednarodno drsalno zvezo, tri leta pozneje pa so v Kopenha-genu sestavili mednarodna tekmovalna pravila. Po vseh mestih so ustanavljali drsalna društva, občine so tekmovalle med seboj, katera bo uredila lepše drsalnišče. Prvo umetno drsalnišče so uredili na Dunaju. Tehniko drsanja so iz leta v leto spo-polnjevali, prav tako pa so prihajale na trg tudi vedno boljše drsalke. V dobi po svetovni vojni, ko so prišli v modo drugi zimski športi, je število drsalcev sicer padlo, kakovostno pa so še vedno napredovali. Na olimpijadah in drugih svetovnih prvenstvih so se pojavili nenavadno nadarjeni ple-salci na ledu (Sonja Henie, Karl Schäfer), katerih imena so zaslovela po vsem svetu.

Na Nizozemskem pa je ostalo drsanje najpopu-larnejši zimski šport vse do današnjih dni. Nedav-no smo čitali, da so priredili ljudsko tekmovanje v drsanju na 200 km in da se je tega tekmovalja udeležilo čez 5.000 tekmovalcev.

Zelo popularne so drsalke tudi v Spreewaldu. Na raznih starih slikah vidimo pogreb na drsal-kah, pa tudi lovec in pismonoše, ki hitijo z drsal-kami na nogah na delo.

Roma krepko vodi

81.000 gledalcev je prisostvovalo preteklo ne-deljo nogometnim tekmam A divizije. Največ jih je bilo v Milanu — 18.000, najmanj pa v Livornu, Torinu in Modeni, kjer se jih je nabralo po 6.000. Posebnih presenečenj v 16. kolu ni bilo. Rdečo-rumena rimska enajsterica je še vedno na čelu razpredelnice, za njo pa je lepa družina pod-jetnih moštev, ki se borijo za prva mesta. Gneča bo vsekakor velika, zanimanje za nadaljni potek prvenstva pa tem večje.

Podroben obračun je po 16. nedelji državnega prvenstva tale:

Roma	16	8	7	1	27	10	23
Torino	16	8	5	3	22	17	21
Venezia	16	7	6	3	20	12	20
Genova	16	5	8	3	24	15	10
Liguria	16	6	5	5	27	25	17
Lazio	16	5	6	5	28	24	10
Ambrosiana	16	4	8	4	21	21	10
Juventus	16	6	4	6	24	25	10
Bologna	16	8	3	7	27	22	15
Atalanta	16	6	3	7	20	21	15
Triestina	16	4	7	5	17	20	15
Milano	16	6	2	8	30	26	14
Livorno	16	4	6	6	21	32	14
Fiorentina	16	4	5	7	22	30	13
Napoli	16	3	6	7	14	27	12
Modena	16	3	5	8	12	32	11

V nedeljo 22. t. m. bodo na sporedu sledeča srečanja:

Firenze: Fiorentina: Liguria: Torino: Torino: Lazio: Triestina: Ambrosiana: Venezia: Venezia: Livorno: Mode-na: Modena: Atalanta: Milano: Milano: Na-poli: Roma: Roma: Bologna: Genova: Ge-nova: Juventus.

Tudi v Brnu so bili s predstavo Karla Schä-ferja zelo zadovoljni. Nastop dunajskih umetnikov na ledu je gledalo 6.000 gledalcev.

Umrl nam je naš ljubljani

August Kunschitz

kapetan v pokoju

Pogreb drugega pokojnika bo v petek, 20. t. m., ob 5 popoldne, izpred pokopališča v Dravljah.

Ljubljana, dne 19. februarja 1942

Žalujoci ostali

Neznani učenec

Egodovinski roman iz Kristusovih časov. Prevedel dr. Jož Lovrenčič

In je odhitel proti tretju ob Jordani.

Sabejec je stoji na sipini in s prekrizanimi rokami na preih ter z zlobnim nasmehom spremljal z očmi Juda iz Keriota, dokler ni izginil v gošči tamarisk in tretja. Potem se je dvignil okoli njega vrtilne vetra in utonil je v peščenem obla-ku...

Res, tiste dni sta začeli krožiti po Judeji isto-časno dve vesti: prva, kako so zgrabili in zaprli Janeza, druga, kako nastopa v Galileji neki ne-navaden človek, ki dela vse dni nezaisane čudeže in ozdravlja bolnike, samo da se jih dotakne z rokami.

Mnenja o njem so bila različna. Nekateri so trdili, da je prerok, drugi pa, da je sam Mesija.

Ribiči in kmetje, ki so prihajali po svojih opravkih v Jeruzalem, so napolnili mesto z najcu-dovitejšimi zgodbami o čednostih in čaru novega preroka, ki je po svojih delih močnejši kakor Elija. V vseh šolah pismarjev in v prostorih uče-nikov niso govorili drugega ko o njem. Množice radovednežev, bolnikov in zlasti nezaupnih farize-jev so odšle v Galilejo, da bi poiskale nenavadne-ga moža in z njim govorile. Kar je poseben raz-burjal duhove, je bilo dejstvo, da je navezal novi prerok svoj nauk na Janezov in trdil, da se je približalo božje kraljestvo, da so se dopolnili časi za preobrazbo sveta in da se je treba pri-praviti, zakaj Sin človekov, o katerem je govoril prerok Daniel, pride na oblakih neba sredi krdel bleščečih angelov in bo sodil dobre in hudobne in ustanovil kraljestvo pravice.

ali oni pa je menil, da je v zvezi z demoni, da je mag, kakršni so v Egiptu.

Juda je poslušal taka pripovedovanja in ko je videl po prašni dolini karavane božjepotnikov in bolnikov, ki so potovali k Učeniku iz Nazareta, je tudi sam pohitel proti jezeru.

V Tiberiji je dobil zanesljive vesti. Učenik je šel tam skozi pred nekaj dnevi in krenil proti Ka-farnaumu, kamor ga je spremljala velika množica učencev in revežev. Neki stari ribič, Zebedej po imenu, je sprejel za nekaj ur Juda v svojo hišo, ga okrepčal z ječmenovim kruhom in pečeno ribo ter mu povedal, da je Jezus poklical s seboj nje-gova dva sina Jakoba in Janeza in jima rekel, da ju naredi za ribiča duš.

»Sinova sta šla z njim,« je nadaljeval starec in njegove oči so bile polne občudovanja, »in upam, da bosta še imenitna v prihodnjem božjem kraljestvu in mi kupita novo ladjo, da bom lažje ribaril na jezeru.«

Juda je šel potem proti Magdali, skozi Betsaj-do in prišel soparnega junijskega popoldne v Ka-farnaum.

Mestece, tiščeče se ob obali jezera, je bilo polno ljudstva. Največ je bilo revežev, ki so prišli iz vseh kotov Palestine, a bili so tudi učitelji po-stave, ogrnjeni v razkošno barvane plašče s širo-kimi talismani na čelu in na rokah, in so živahno razpravljali. Zenske so na hišnih pragih ščebetale kakor ptice, govoreč o novem preroku, ki je ozdravil tačo ribiča Simona.

»Kje je Jezus iz Nazareta?« je vprašal Juda ena izmed žensk.

»Vidiš, tam doli na obali jezera, kjer je tista množica, tam je in uči ljudstvo,« je odgovorila žena.

Juda je odhitel proti obali.

Velika množica je obdajala čoln, ki je bil s krnom še v vodi, s prednjim delom pa potisnjen

na pesek. V zgornjem koncu je sedel na čeburu, obdan od kakih desetih ribičev, ki so čepeli ob nje-govih nogah, mož okoli tridesetih, z obrazom, ožarjenim z nenavadno milino. Njegova glava z lasmi orehove barve se je odražala na sinjem ozad-ju jezera, kakor bi jo obdajala posebna svetloba. Nosil je belo haljo in na kolenih je držal zgiban moder plašč.

»Poslušajte,« je rekel in dvignil svoje lepe in močne delovne roke. »Moje besede prihajajo od Očeta, ki me je poslal, in so besede večnega življenja. Ljubite se med seboj kakor bratje, zakaj vsi ste sinovi Tistega, ki je v nebesih. Ljudje so na svetu kakor popotniki v pušavi. Ali si ne po-magajo popotniki v pušavi drug drugemu, ko piha-silen veter in sonce razbela pesek? Resnično, re-snično vam povem, samo eno je potrebno, da pride božje kraljestvo: bodite vsi čistega srca. Ne poslušajte tistih, ki vam pravijo: rešitev je v postavi in vas iz postave učijo samo predpisov. Jaz vas učim v duhu, ker kaj je postava brez duha? Je ka-kor strok, iz katerega je padlo seme.«

Skupina farizejev, ki je poslušala ob strani, je obsojala nesposojljivi način govorjenja o postavi. Eden izmed njih se je oglašal.

»Rabi,« je dejal, »rekel si, da je postava brez duha kakor strok, iz katerega je padlo seme, in ker je seme vse, daš ti vse na duha in nič na po-stavo. Ali ne veš kaj je rekel stari učitelj? Če po-tujoč ponaviljaš vrstice postave in se prekišaš, da bi rekel: o kako lep dan! — si vreden stroge kazni, ker premalo poštuješ postavo! Ti si danes pre-stopil postavo, ker je sobota in je ozdravil Simo-novo tačo.«

Jezus je farizeja pazljivo poslušal in ko je končal, ga je poklical bliže k čolnu.

»Povej mi, ki si tako natančen presojevalec, kdo je dal postavo Mojzesu?«

»Bog naš!« je odgovoril farizej.

Oporoka osmih bojevnikov

»Da bi ta naš Bartlett koval še kake druge naklepe, zaradi česar bi se me za kak dan ali dva rad odkrižal. Končno pa je še četrta možnost, ki bo najbrž še najbolj verjetna. Vojvoda in Thompson sta se seve pogovarjala za zaprtimi vrati. Gotovo se še spominjaš, da je ravno Bartlett naglašal, kako trdno je ta hiša grajena in da skozi njena vrata in stene le težko pride kak glas. Da bi bil torej slišal, kaj se onadva pomenkujeta, je dobri Bartlett moral pač pri vratih prisluškovati, kar zdaj seveda le hudo nerad obeša javnosti na nos.«

»Natanko tako je, Lion! Zaradi tega, da... Da se že sam nisem tega domislil!« —

Čprav je Bazil svoj voz gнал, kar se je le dalo, sta se vendarle še le pozno zvečer pripeljala v Tavistock.

Bazil skrbno pokuka skozi zaščitno steklo: »Ali se bo v tem gnezdu dobil kak vsaj za silo dostojen hotel?«

»Brez skrbi. Čprav je kraj le majhen, kot železniško križišče, je pa le pomemben. Najbolje storiva, če se zapeljeva kar na postajo. Tam gotovo kaj stakneva.«

Hammond je imel prav. »Hotel pri postaji« je videti kar izvrsten. Ko spravila voz, se usedeta v udobno obehnico ter se začeta živahno pogovarjati z natakarkjem, ki je bil možno navdušen, da sta se pripeljala dva gosta od vzhoda, in celo še v tem letnem času.

»Gospoda si pač želita ogledati rudnike?« rado vedno povprašuje natakark.

»Tisto pač ne,« prijazno odgovarja Hammond.

»Vsaj nameravala tega nisva. Bržkone tukaj ni

nič takega, kar bi bilo vredno ogledati si. Rudniki pa baje sploh več ne delajo.«

»Da, večina izmed njih res ne — ampak poleti vendarle prihaja sem dosti tujcev, ki obiskujejo jame.«

»Če se ne motim, je nekaj izmed teh jam lastnina stanfordskega gradu?«

Male natakarkjeve oči vneto zažare. »Da, pa v nobeni ne delajo več. — Hm... gospoda sta menda že slišala, da je vojvoda bil umorjen? Ali ni to grozno?«

»Saj res — prav imate — vojvoda Stanford je bil umorjen! Zaloigra bi se bila lahko zgodila tudi tukaj blizu Vas.«

»Vojvoda že mnogo let ni več prebival v rodovinskem gradu. Pravijo, da se mu je ta domači grad zdel vse preveč mračen. Saj je to zidovje res že prastaro. Baje je še izza časov starih Dancev, ki so mesto pred tisoč leti razdeljali. To se pravi, da se takrat kraju še ni reklo Tavistock...«

»To je pa res na vso moč zanimivo, kar nama pripovedujete,« ga prekine Hammond. »V gradu torej nihče ne prebiva?«

»Nihče... to se pravi, nihče razen oskrbnika, ki se Thompson piše. Ta možak kar sam prebiva v tistem starem zidovju. Uha — — — jaz bi se lepo zahvalil.« In z nizkim glasom skoro zašepeče: »Veste, tam zgoraj namreč menda straži!«

»Straži? — He, po starih gradovih je pač tako! To spada pri njih menda že v tradicijo. Kako pa se tisti strah kaže? Ali prihaja kaka bela žena?«

»Tega o beli ženi še nisem slišal, pač pa baje sliši skrivnostno šumenje in eviljenje, kdor po noči gre mimo gradu. Zato se ljudje, ki tod okoli prebivajo, gradu na daleč izogibljajo.«

»Če si pa oskrbnik upa čisto sam prebivati v gradu, strah bržčas vendarle ne bo preveč hud.«

»Eh — Thompson je pač čudak — čisto dru-

gačen je kakor so drugi ljudje. Nekajkratov sem ga videl, pa me je vsakokrat zmrzilo.«

»Tudi poleti?«

»Niste me dobro razumeli, gospod.« Natakark še bolj zniža svoj glas in se plašno ozre. »Ko bi ga Vi samo enkrat videli! Hudo velik človek je in strašen suhec. Obliče ima blede ko sama smrt — in njegove oči tako čudno in skrivnostno gledajo — zlasti pa eno oko.«

»Kaj? Ali nista obe očesi enaki?«

»Prav za prav sta enaki... pa vendar nista... punčica enega očesa je podolgasta kakor pri mački — in hudo velika. Nikoli ga nisem rad v oči pogledal. Vedno me oblije kurja polt in groza me strese.«

»Ali kdaj prihaja k Vam?«

»Le na redke čase. Živi docela osamel in sam za se. Včasih ga vidijo cele ure stati na vrhu grajskega stolpa ter nepremično strmiti tja doli proti Dartmoorski kaznilnici — ne da bi se le za hip zganil!«

»Mož je torej čudak.«

»Pa še kakšen čudak, gospod?«

»Zanimivo bi ga bilo videti.«

»To pa ne pojde, gospod. Sodim, da ga že nekaj dni ni doma in da je bržkone kam odpotoval.«

»Kaj?« Bazil se v naglici spozabi, a Hammond ga svareče pogleda.

»Zakaj sodite, da je odpotoval?«

»V njegovi sobi navadno še pozno v noč gori luč. Že teden dni nekako pa Harrison ni videl nobene luči.«

»Kdo je Harrison?«

»Vrtar. Vsak dan po opravih hodi v Plymouth, zvečer pa se vrača mimo gradu. Spotoma pri nas navadno popije še čašo piva.«

»A tako, razumem. — Kako daleč je od tod do gradu?«

»Kakih pet kilometrov.«

»Moj prijatelj in jaz se hočeva še malo voziti. Ob tej priliki si lahko ogledava še grad. V eni ali dveh urah se najbrž že vrneva. Dotlej pa nama pripravite sobe.«

»Razumem, gospod. Ali sicer še kaj želite?«

»Hvala, ne.«

Prijatelja odideta iz obednice, natakark pa začuden gleda za njima.

»Ta le Thompson se mi zdi hudo smešen de-dec,« meni Bazil, ko se vozita iz mesta. »Veseli me, da se bom z njim seznanil.«

»Meni pa vsa zadeva kar nič ni povšeči.«

»Zgodbo o strahovih meniš?« se reži Bazil.

»Tisto je neumnost! — Kje tiči Thompson?«

»Kje v kakem starem zidovju čepi in se s strahovi pogovarja.«

»Že teden dni niso videli luči.«

»Strahovi imajo rajši temo.«

»Ne čenčaj venomer!« nenavadno razdraženi Hammond nadere svojega prijatelja. »Rečem Ti, da je nekaj narobe.«

Bazil zbežan umolkne ter skrivaj škili v Hammonda.

Cez nekaj časa se na levi strani poti pokažejo obrisi orjaške kamnite gmote.

»Grad Stanford!« kratko veli Hammond. »Na križpotju zavij na levo!«

Bazil uboga, ustavi voz in prižge zadnjo luč.

»Tukaj sva,« zamolklo spregovori Bazil. Skrivnostno in mračno se mogočno zidovje starega gradu dviga v nočno nebo. »Zdaj lahko razumem,« zamisljen nadaljuje, »zakaj vojvoda ni maral prebivati v tem skrivnostnem zidovju.«

»Imaš žepno svetilko, Bazil?«

»Imam — takoj! Tu jo imaš... docela nova baterija... Kaj namerjaš?«

»Oglejva si grad od blizu!«

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15. ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

Toto, izborni filmski komik v zabavnem filmu

Vesela prikazen

Trio Primavera, Elli Parvo, Luigi Pavese, Paolo Stoppa

KINO SLOGA - TEL. 27-30

Sran Laurel in Oliver Hardy, najpopularnejša komika v duhoviti moderni burki

Leteča vruga

V ostalih vl.: Jean Parker, Reginald Gardiner

KINO MATICA - TEL. 22-41

Nesmrtno delo Viktor Hugo-jeve drame ki jo je uglasbil slavni G. Verdi in opero

RIGOLETTO

Michel Simon, Paola Barbara, Rosano Brazzi

KINO UNION - TEL. 22-21

Sijajni glasba mladih muzikantov s svetovno-znanim violonistom JASCHA HEIFETZ

Pesem mladosti

Joel Mc Cren — Andrea Leeds

Edinstveni užitek za ljubitelje glasbe

Zanimive pustolovščine z divjega zapada

Roža iz Rio Grande

Prejstave: delavnik ob 17, nedelja ob 14.30 in 17

KINO KODELJEVO, tel. 41-64

MALI OGLASI

V malih oglaših velja pri iskanju službe vsaka beseda L 0,30, pri ženitovanjskih oglaših je beseda po L 1,—, pri vseh ostalih malih oglaših pa je beseda po L 0,60. Davek se računa posebej. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Posestva

Vilo

dvodružin. v Ljubljani, s tisoč kvad. metrov sadnega vrta, zamenjam za manjšo, enodružinsko v Ljubljani proti doplačilu. Ponudbe na upravo Slovenca pod št. 11-1202, p

Kurivo

Premož
DRVA
I. POGAČNIK,
Ljubljana, Bohoričeva 5.
Tel št. 20-95.

Kupimo

Kupim

rabljene steklene balone. Ponudbe na Emil Augustin, Ljubljana 7, Frankopanska 21.

Steklenice

šampanjske, butelje, bordo in chianti kupi vsako množično, plača najbolje in pošlje ponje na dom M. Cesar, Gasliška ulica 3, telefon št. 23-69.

Prodamo

1a »Biondo«

pomaranče v košarah po ca. 17 kg napruden na J. nečičevi cesti št. 13 po 4,70 lir za kg. Kličite telefon št. 37-14.

Lepega konja

dve leti starega, prodam. Naslov: Boh Karel, Grosuplje št. 11.

Lončeno peč

dobro ohranjeno, 60 m. prodam. Bergant, Ljubljana, Vodovodna 4.

Naročajte in širite
»Slovenca« !

Domino

Vsi poznamo to igro. Igrali smo jo že in jo še vedno igramo. Malokdo pa ve, da sta jo iznašla dva menih v samostanu pod goro Casena. Menih, ki je igro začel, je moral vedno izgovoriti besede: »Dixit Dominus domino meo.« Pozneje se je ta liturgični izrek skrajšal ter ostala samo beseda »Domino« kot označba za igro.

Označba treh vlad

Nesrečni kralj Ludvik XVI., ki je končal pod giljotino, je neposredno pred izbruhom nemirov in revolucije vprašal svojega policijskega ministra: »Gospod minister! Preživeli ste štiri vladavine. Povejte mi, kako so se med seboj razlikovale?« Kraljevi služabnik se je najprej globoko priklonil, nato je pa odgovoril: »Pod Ludvikom XIV. so ljudje molčali, pod Ludvikom XV. so pričeli šepetati in šušljati, pod vašo vladavino si pa že upajo kričati.«

Sobe

Oddaje:

Sobo

s kopalnico, čisto, oddam gospodini ali zakoncu. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Udobno« št. 1211. s

RIMAGLIATRICE

AERODINAMICA per CALCE

dei brevetti originali

ERNESTO CURTI

in corso dal 1906

Rapida e silenziosa

AERODINAMICHE STROJ

ZA POBIRANJE ZANK

NA NOGAVICAH

izvirnih patentov

ERNESTO CURTI

v rabi od leta 1906

Nagel in tih

MILANO

Via Mussolini, n. 5; tel. 65167

Po hudem trpljenju je odšla k Bogu po večno plačilo moja ljubljena žena in mamica, gospa

Ivanka Novak roj. Petelin

V poslednji dom jo bomo spremili v petek, 20. februarja 1942, ob 5 popoldne iz hiše žalosti, Rožna dolina, Cesta VI-35 na viško pokopališče.

Ljubljana, dne 19. februarja 1942.

Žalujoči Janez Novak s sinčkom

Naša blaga in res dobra mama in stara mama, gospa

ZNANC ANA

so danes dne 18. februarja v 84. letu starosti, lepo pripravljeni in vdani v božjo voljo, odšli k Bogu po zaslužno plačilo. :: Pokopali jih bomo v petek ob 4 popoldne na šmihelsko pokopališče.

Vsem, ki so jih poznali, jih priporočamo v molitev.

Novo mesto, dne 18. februarja 1942.

Žalujoči Znančevi

Danes nam je umrla naša ljubljena mama, stara mama, prababica, teta in tašča, gospa

Marija Okorn

v starosti 85 let. Pogreb bo v soboto, dne 21. februarja 1942 ob 15. uri iz kapelice sv. Krištofa na Žalah na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 19. februarja 1942.

Žalujoči družini Okorn-Kržan

RAVNATELJSTVO in PROFESORSKI ZBOR DRŽAVNE TRGOVSKE AKADEMIJE javljata žalostno vest, da je nenadno umrl profesor in tovariš

Leon Eržen

Blagega pokojnika ohranimo v trajnem spominu!

Ljubljana, dne 19. februarja 1942.

Po hudem trpljenju nas je zapustila naša najdražja nad vse ljubljena, preskrbna mamica, stara mamica, teta, tašča in svakinja, gospa

Marija Lampič roj. Škarjevec

Našo nenadomestljivo mamico prepeljemo v petek, 20. febr. 1942, z doma žalosti Rožna dolina Cesta VI št. 12 na Zale v kapelo sv. Jakoba, od koder jo spremimo na njeni zadnji poti ob 15 na pokopališče k Sv. Križu in izročimo njeno izmučeno telo materi zemlji v večni počitek.

Ljubljana, dne 18. februarja 1942

Fani, Mara, Rozi, Ciril, otroci; Anica roj. Bizilj, snaha; Ani, vnukinja ter ostalo sorodstvo